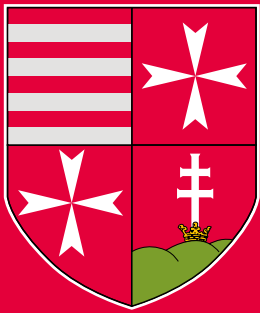

2021. január

MAGYAR

JOHANNITÁK

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 Tomcsányi István VK
A szerkesztő üzenete
- 3 Gregersen-Labossa György JL káplán
Az év igéje 2020.
- 4 Pröhle Gergely JL
Krisztus-hit és hazafiság
- 6 Ódor László JL
Egy vers fordításának története
- 7 Balog Zoltán
Letegyük vagy felvegyük?
- 8 Gregersen-Labossa György JL
A teremtő művésze
- 9 Békássy Albert JL
Egy karácsonyi körlevél kapcsán
- 14 Dr. Lelbach Ádám JL
Múltidéző tagozatunk történelméből
- 15 Dr. Ősapay György JL
A Babacsalogató ambulancia-rendszer népszaporulatunk támogatására
- 16 Szomorúan, de a Teremtő akaratában megnyugodva búcsúztunk öt lovagtársunktól
- 18 Gregersen-Labossa György JL
Ökumenikus istentisztelet Keresztelő János mártírságának ünnepén
- 19 Porcsalmy László JL
A Johannita Segítő Szolgálat a korona vírus alatt
- 21 Gregersen-Labossa György JL
Húsz éve gyümölcsöző kapcsolat a Baden-Württembergi Bodensee Altgozattal
- 22 Gregersen-Labossa György JL
IV. Frigyes Vilmos porosz király
- 22 Rendünk életéből
- 25 Lehet-e még könyveket manapság adományozni?
- 26 Könyvajánló
- 27 A biblia, keresztyénség és felvilágosodás
- 27 Lapunk szerzői

A Johannita Tájékoztató
a Johannita Rend Magyar Tagozatának lapja
Szerkesztette: Tomcsányi István
Felelős kiadó: Tomcsányi István a Tagozat vezetője
E-mail: kancelar@johannita.hu
Cím: 1056 Budapest, Váci u. 62-64

Készítette: Prime Rate Kft.
Cím: 1044 Budapest, Megyeri út 53.
Tel.: (+36-1) 231-4060
Fax: (+36-1) 877-2010
www.primerate.hu

A szerkesztő üzenete

Rendhagyó év végén rendhagyó újság készült. Kicsit szakítottunk azzal a hagyománnyal, hogy szép sorban beszámolunk a történésekről, a lovagi nap élményeiről és a különféle diakóniai, segítő akciókról itt-hon és a Kárpátmedencében. Most előtérbe kerültek ritkábban tárgyalt gondolatok, elmélyültebb, akár vitára serkentő írások is. Gondolok itt például a brandenburgi rendtartományhoz (Balley Brandenburg = der Johanniterorden) tartozásunk okán időnként felbukkanó gondolatokra, hogy Németország XX. századi és mai politikai irányvonalát tekintve mennyire lehet örömteli ez az azonosulás. Nos Pröhle Gergely szikrázóan éles, komoly és mégis olvasmányos cikke meggyőző bennünket arról, hogy német johannita testvéreink között jó társaságban voltunk és vagyunk. Ezt a gondolatot díszíti Ódor László bravúros versfordítása, amely Dietrich Bonhoeffer talán utolsó költeményét új megközelítésben ülteti át a magyar nyelvre. Érdekes lenne mindkét írást németre (vissza) fordítva letenni rendünk meghatározó gondolkodói elé. Nekünk érdemes ezeket odafigyelve elolvasni.

Másik nem kevésbé érdekes írás Balog Zoltán püspök úr tollából származik és a kereszt jelentőségéről, megbecsüléséről, illetve elhivatott viseléséről szól. A bezárt templomokból és kolostorokból német és magyar johanniták által megmentett és összegyűjtött keresztok történetéből kiindulva jut el a szerző református testvéreink kereszthez való viszonyának - elődje által már megemlégett - végig gondolására. Egyébként a sok megmentett kereszt mind olyan helyre került, ahol szomjaztak ezek hiányát: például kárpátaljai és osztrák közösségekhez, történelmi imahelyre, sőt magán erőből rendbehozott vagy éppen felépített dunántúli kis templomokba.

Szintén különleges és sokak által kevésbé ismert téma a nyugateurópai szórványban élő magyar reformátusság összetartó közösségének története és útkeresése, amelyet Békássy Albert, a svédországi Lundban élő lovagtestvérünk foglalt össze. Talán nem meglepő, hogy ennek a szervezetnek az alapításában és munkájában egymás után merülnek fel kiváló johannita személyiségek nevei.

Aktuális és az érzelmeket is felborzoló téma, a férfi-nő, az apa-anya ősi szerepének megkérdőjelezése vagy nemek helyettesítése gender fogalmakkal. Erről ír G. Labossa György határozott, a Teremtő művészetét bemutató bölcs cikket.

Mindezek mellett természetesen a COVID járvány ideje alatt is sikerült tevékenyen maradnunk. Bár az előre tervezett programok szinte mind elmaradtak, más formában vagy új megközelítésben mégis sokat sikerült megtartani. Gondolok itt az internet segítségével megtartott böjti csendesnapra és a virtuális térben megrendezett kis lovagi napunkra, amelyen olyan távol élő lovagtársaink is részt vettek, akikkel a személyes találkozás már egyre ritkábbá vált.

Kihasználva a szigorú korlátozások nyári enyhítését személyes részvétellel tudtuk megünnepelni patrónusunk Keresztelő Szent János születésének ünnepét a Margitszigeten és mártírhalálának évfordulóját Bicolpusztán, a magánereből gyönyörűen helyrehozott templomban. Ez utóbbi egyben a máltai testvéreinkkel folytatott kiváló kapcsolatunk új fejezetét nyitotta meg a közös múltú rendek közös ökumenikus ünnepeként, melynek igehirdetését közöljük.

Fontosnak tartom, hogy a magyar lovagtársak jobban legyenek tájékozódva a Rendünk központjában folyó munkáról, eredményekről. Bár bizonyos fokú önállóságunk a renden belül elfogadott, német lovagtestvéreink részéről mindig érdeklődés és szeretet tapasztalható felénk, amit viszonzásra méltó. Minél jobban megismerjük a rend vezetésének és más tagozatainak tevékenységét, annál több hasznos együttműködésre és baráti kapcsolatok építésére nyílik lehetőség. Ezzel pedig élni kellene, és pedig nemcsak tagozatunk néhány konvent tagja részéről. A nyelvtudás hiányáról pedig annyit, hogy német lovagtestvéreink mind kiválóan beszélnek angolul is. Higggyétek el, óriási tartalékok rejtőznek ezen téren.

Kívánok kellemes és hasznos időtöltést az olvasással, amelyre most érdemes kicsit több időt szánni.

Tomcsányi István VK

Az év igéje 2021

Legyetek irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas. Lk 6, 36

Isten irgalmának és könyörületeségének jele, hogy új évet kezdhünk, és az év igéjének világossága ragyog ránk. Jézus a Hegyi beszédben magasra állítja a mércét, mert az ellenség szeretetére tanítja övét, amelyet Isten hozánk való indulatából eredeztet. Az Atya irgalmas és könyörületes, és „jóságos a hálátlanok és gonoszok iránt.” Isten irgalmas az ellenségével, igen, velem szemben.

Az evangélium tanúsága szerint a Názáreti Jézushoz néptömeg özönlött, mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított. Jézus ereje, 'dünamisza' gyógyított, ami nem egyszerűen a testi bajok orvoslása, hanem a személyiség egésze, és annak központja, a „szív” gyógyítása volt. Isten könyörülete és irgalma Jézus Krisztusban van, a megfeszített és feltámadott Úrban, aki jön felénk, megérint és meggyógyít. 2021. évben ez a legfontosabb, amit hirdetniünk kell, hogy ne csak (túl)éljünk, hanem létezzünk. A kegyelem ideje még tart, és az irgalom még árad a világban, így Jézus felszólítása tanítványaink és egyházának érvényben van: Legyetek irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas!

Ma sokat hallunk a világban szolidaritásról, sőt a vajúdo világgal és a szenvedő emberekkel való kompassziórról, azaz együtt szenvedésről. Persze a politikai beszédterben zajló, sokszor felszines fecsegések közepette nehéz az őszinte és hiteles üzenet kiszűrni, és még keresztyén körökbe is beszűrődik gyakran egy-egy hamiskás hang. Társadalommérnökök hagymázás elképzelései szárnyat kapnak a világhálón, majd egyszer csak a jól bevált recept alapján – „a cél szentesíti az eszközt” - indul a „mozgalom” a szolidaritás, igazságosság, egyenjogúság és hasonló jelszavakat harsogva, olykor erőszakkal és rombolással istentelenül; a földi nyomorúság pedig nőttön nő. A könyörületeség nem csupán érzelmességet jelent, hanem cselekvést is. Az irgalmas samaritánus példázatában Jézus éppen arra tanította az őt faggató törvénytudót, hogy a felebarátiság könyörület, és túlmutat azon, hogy a ránk szoruló ember kicsoda - akár az ellenségünk is lehet -, de ott és akkor ránk szoruló, és egyedül irgalmunk menti meg. Ellenség szeretete? Hát ez mit jelent az ordas világban? Fogat fogért, szemét szemért - ennek van értelme! 'Do ut des' - ha te jó vagy, én is jó vagyok, tanítják a kifinomult izlésű pogányok, de mily messze került már világunk a polgári erény gyakorlásától is! Élni és élni hagyni! - mily csodálatos protestáns eszmény a gazdaságban, vagy éppen a teremtettségben! Éppen ellenkezőjét éljük önsorsrontással, mert a holt víznek nincs kapcsolata a forrással, létünknek az élet Forrásával. Az emberi jóindulat, filantrópia, humánus gondolkodás szép értékek, de „harc helyzetben” mind elillan, mint a pára, és marad az irgalmatlan póre valóság.

Jézus a kereszten könyörög az őt kivégzőkért, könyörög értünk, és Isten könyörületeségének jele, hogy engedte szent fiát szenvedve meghalni, és rázúdult

a világ nyomorúsága. Elvégeztetett. Az erő, ami Jézusból áradt nagypéntek és húsvét után a Szentlélek által folyamatosan adatik, és Isten irgalmának tanújává és cselekvőjévé nemesíti az előtte leborulót.

Misericordia – könyörület, vagyis „érző szív a nyomorúsághoz”, és az Atya jóságos még a hálátlanok és gonoszok iránt is. Krisztus óta szíve megindulása és irgalma nem marad távol tőlünk, mert a prófécia beteljesedett (Ézs 63,15). Felfoghatatlan misztérium és erő. A nyomorúság, 'miseria' a testi lelki rossz és szenvedés összessége, amely a küzdő egyház életét is érinti. A diakónia pedig, amit nagypéntek és húsvét után tennünk kell, vagyis az irgalmasság cselekedete, az Atya indokolatlan könyörületeségének továbbadása. A világ és közvetlen környezetünk tele van nyomorúsággal, amely enyhülésre és gyógyításra vár. A legapróbb evangélikus gyülekezet is az irgalom műhelye, ahol túlradóan kapunk, hogy adhassunk. Jézus ereje kiárad, gyógyít és bevon minket a gyógyító és irgalmas munkájába. Legyetek irgalmasok! Emeljétek fel az elesettet! A gyűlölettel szemben és az ellenség szeretetéhez az irgalmasság lelkét, a Szentleket kérjétek, Jézus erejét, mert nélküle az előttünk álló évben gyengék és irgalmatlanok leszünk.

Babits Mihály: Jónás könyve (részlet)

Monda az Ur Jónásnak: "Kelj fel és menj Ninivébe, kiálts a Város ellen!"

Nagy ott a baj, megáradt a gonoszság: szennyes habjai szent lábamat mossák."

...

S monda az Ur Jónásnak másodizben: "Kelj föl és menj, mert én vagyok az Isten. Menj, a nagy Ninivéig meg se állj, s miként elédbe irtam, prédikálj!"

...

Mert látá az Ur, hogy ott egyik-másik szívben még Jónás szava kicsirázik mint a jó mag ha termőföldre hullott, s pislog mint a tűz mely titkon kigyulladt. S gondolta: "Van időm, én várhatok. Előttem szolgálaim, a századok, fujják szikrámat, míg láng lesz belőle; bár Jónás ezt már nem látja, a dőre. Jónás majd elmegy, de helyette jó más"

Gregersen-Labossa György

Az irgalmassamaritánus

Krisztus-hit és hazafiság – Dietrich Bonhoeffer és a johanniták a Hitler-ellenes összeesküvésben

A magunk mögött hagyott nehéz 2020-as év egyik fontos eseménye volt a II. Világháború befejezésére való emlékezés. Ennek kapcsán – ha a nagyszabású események el is maradtak – jó néhány visszaemlékezés, méltatás, magyarázat jelent meg világszerte, így természetesen Németországban is. Az elmúlt hetvenöt év Európa történelmében számos fordulatot hozott, melyek során az emlékezetpolitika, vagyis a történelmi eseményekhez való viszonyulás mindig fontos szerepet játszott. Nekünk itt Magyarországon, csakúgy, mint Németország keleti tartományában tragikus és maradandó tapasztalatunk a két diktatúrához, a náciizmushoz és a kommunizmushoz való viszony. Európa szerencsésebb részein az utóbbi kiharadt az emberek életéből, bár ha a szekularizációs, vagyis az istenhitre, az egyházakhoz való kötődésre vonatkozó tendenciákra tekintünk, azt látjuk, hogy a szabad, olykor szabados nyugati modernizáció és a pogány kommunista hatalom hasonló „eredményességgel” működött, vagyis az elvallástalanodás nagyjából azonos méreteket öltött nyugaton és keleten. Furcsa és szomorú kifejeződése ez az európai egységnek.

Ennek fényében különös jelentőséggel bír, hogy méltóképpen emlékezzünk meg azokról, akik a diktatúrák idején keresztény hitük és hazafias meggyőződésük jegyében cselekedtek. A méltó megemlékezés azt is jelenti, hogy ne engedjük az ellenállás gondolatát politikai, ideológiai szempontból bárkinek is kisajátítani. Ez vonatkozik az egyháztörténeti, teológiai értelmezésre épp úgy, mint a mártírságot vállaló néhai johannita lovagtársaink politikai tetteinek megítélésére.

A II. világháború vége előtt alig egy hónappal kivégzett Dietrich Bonhoeffer német teológus élete és munkássága napjainkig hatással van a keresztény teológiai gondolkodásra és a legkülönbözőbb politikai mozgalmak önmeghatározására is. A krisztológiát, vagyis Krisztus személyét gondolkodásának középpontjába állító evangélikus lelkes életműve töredékességében is lenyűgöző. Sokoldalúsága, újra- és újra felfedezett aktualitása hajlamosá teszi az utókort, hogy egyfajta kultuszt teremtsen a mártír köré. Ez persze gyakran jár a veszéllyel, hogy amikor valaki a vértanúteológusra hivatkozik, csupán saját álláspontját akarja hitelesíteni.

Az 1906-ban Breslauban (ma Wrocław) született Dietrich Bonhoeffer hét testvérrel együtt jómódú, nagypolgári környezetben nőtt fel. Édesapja, Karl, a kor egyik legjelentősebb pszichiátora, édesanyja, Paula von Hase, egy számos kiváló teológust és közéleti szereplőt adó arisztokrata család sarja. 1912-től immáron a rohamosan fejlődő metropolisz, Berlin – számos hagyományosan johannita-kötődésű családnak is otthont adó – Grunewald nevű elegáns villanegyedében cseperedve Dietrich olyan mikrokozmosz része lesz, amire a császári Németország végorai idején a republikánus gondolkodás, a szellemi teljesítmény előítélet-mentes elismerése, a művészetekben való jártasság, a szeretetteljes családi környezet és a magától értetődő egzisztenciális biztonság volt jellemző. Bonhoefferéktől nem messze élt egyébként Dohnányi Ernő magyar zeneszerző és zongoraművész, aki 1905–1915 között a berlini zeneakadémián tanított, és akinek Hans fia gyerekkorától kezdve bejáratos volt hozzájuk. Később feleségül vette Dietrich húgát, Christinét, a német kém-elhárítás munkatársaként pedig ő szervezte be teológus sógorát az ellenállási mozgalomba. Az ő Klaus fia vezető szociáldemokrata politikus, Christoph pedig világhírű karmester lett.

A huszonegyévesen már teológiai doktorátust szerző Bonhoeffer 1931 és 1933 között a berlini egyetemen tanított, s számára kezdettől fogva világos volt, hogy 1933-ban Hitlerrel egy szélsőséges, új pogány szemlélet jutott ha-

talomra. Ebben az elfajzott modernitásban pedig újra és újra rá kell kérdezni Jézus jelenlétére, ami egyúttal az egyház, mint Krisztus teste feladatának újrafogalmazását is maga után vonja. A hatalommal lepaktáló egyházvezetéssel szemben 1934-ben létrejött a Hitvalló Egyház (Bekennende Kirche), ami a 30-as évek végéig fennmaradva lelki otthont tudott nyújtani mindazoknak, akik távol akarták tartani magukat a hivatalos egyházpolitikától.

Bonhoeffer kiterjedt külföldi kapcsolatokkal rendelkezett, hiszen londoni gyülekezeti szolgálata, amerikai és távol-keleti tanulmányújtai során kapcsolatba lépett nemcsak a keresztény közösségekkel, hanem – a szélesebb ököménél jegyében – más vallási csoportokkal is. Amikor 1940-ben a Bonhoeffer által vezetett utolsó szemináriumot is betiltották, majd hivatalosan is eltiltották a szószéktől és a publikálástól, sőt a közvetítésével kapcsolatba került a német elhárítással, az Abwehrrel, a Canaris admirális vezette ellenállás központjával, melynek számos johannita munkatársa volt.

Dietrich Bonhoeffer e nyomorúságos helyzetben azt kérdezi: Hová tűnt Krisztus ebből a világból? A válasz talán úgy foglалható össze röviden, hogy Ő nemcsak testén, az egyházon keresztül van jelen, hanem mindenütt és mindenben köztünk van, mint ahogy Jézus nagyon is valós, földi tetteit követően a halálával az egész emberiség megváltását hozta el. Ha az egyház ellehetetlenül, akkor is mindenütt ott van, a szentség bárhol bármilyen evilági tettekben, körülményben megnyilvánulhat. Bonhoeffer a hitleri Németország realitásán túlmutatva a tudományos fejlődéstől, a modernitástól „nagykorúvá vált világról” beszél. És ebben az ő kifejezésével „vallástalan kereszténység” nem a kegyességben, hanem a hétköznapi tettekben mutatkozik meg, nem a rejtőzködő egyház, hanem a felebaráti szeretet, a másokért áldozatot vállaló ember hordozza a krisztusi üzenetet. Fontos állásfoglalás ez a diakónia és a johannita rendi szellemiség számára.

Bonhoeffer operatív feladata elsősorban az volt, hogy ökumenikus hálójátán keresztül előmozdítsa a kapcsolatfelvételt a szövetségeseikkel. Titkos megbízatással 1941-ben többször járt Svájcban, és egyeztetett az Egyházak Világtanácsa főtitkárával, Willem Visser't Hooft-tal (1900–1985), aki később rendünk svájci altagozatának tiszteletbeli kommandátora lett. A berlini Bonhoeffer-villában rendszeresen szervezett megbeszéléseket a Hitler elleni lehetséges akciókról, és természetesen tisztában volt a zsarnokölés szándékával is. Az egyre brutálisabb diktatúrában sosem áldozatként élt, nem sodródott, hanem nagyon tudatosan vállalta a Krisztus-hűséget. A konspirációs tevékenység mellett teológiai is folyamatosan reflektált a fejleményekre. A 40-es évek elején írott, töredékesen maradt Etikája foglalkozik a zsarnokölés lehetőségének keresztényi dilemmájával. Érdekes ezeket a megfontolásokat összevetni a Hitler-ellenes merényletet 1944. július 20-án végül – sikertelenül – megvalósító Claus Schenk Graf von Stauffenberg életére és szellemi fejlődésére vonatkozó legújabb kutatásokkal. Ő a költő Stefan Georgéhez kötődő fiatalok köréből hozta a kiváltsátságokat az azt a tudatát, amely egy magasabb rendű német nemzeti elhivatottság jegyében indította a merénylet végrehajtására. Bonhoeffer megközelítése természetesen egészen más, eredményét tekintve azonban ugyanaz: Hitler megsemmisítése nem más, mint keresztényi, hazafias cselekedet.

A német katonai vezetés és állami adminisztráció számos magas rangú képviselője Johannita Rendünk tagja volt, elkötelezettségük szomorú, s egyben felemelő bizonyítéka, hogy a Stauffenberg-féle merényletkíséret utáni

kivégzettek között 11 lovagtársunk nevét találjuk, köztük azét a Ulrich Wilhelm Graf Schwerin von Schwanenfeldét, akinek Wilhelm fiát, mint a Johanniter Unfalhíle korábbi elnökét számos alkalommal köszönhetjük lovagi napjainkon. Az idősebb Graf Schwerin (1902-1944), aki a nyugat-porosországi birtokain végrehajtott kivégzésekről tudomást szerezve lett az ellenállás aktív tagjává, már 1941 májusában önként vállalta, hogy egy Hitler részvételével tervezett párizsi katonai díszszemlén végez a Führerrel, de az esemény végül elmaradt. Szintén a július 20-i robbantás után gyorsult fel a már korábban letartóztatott ellenállók elítélésének folyamata, így Dietrich Bonhoeffert Hans von Dohnanyival együtt is ennek következtében végezték ki Hitler személyes parancsára 1945 április 9-én. Ugyanitt, a flossenbürgi koncentrációs táborban végeztek négy nappal később Friedrich von Rabenau lovagtársunkkal is, aki 1943-ig a német katonai levéltár vezetője, magas rangú katonatiszt, neves történész volt. Főlevéltárosi minőségében szerzett tudomást a lengyelországi zsidók elleni akciókról, ez adta meg a végső lökést, hogy aktív szerepet vállaljon az ellenállásban. Von Rabenau esete azért is érdekes, mert mélyen valóságos emberként már jóval kényeszerű nyugdíjazása előtt teológiát tanult, tehát személyében egyesítette a köteleességteljesítésre felesküdtött porosz katonai szellemiséget, az ebből eredő, az esküszegéssel kapcsolatos dilemmákat, és a keresztény hitéből, mély teológiai tudásából fakadó indítást és persze belső vívódást.

Az említettekén kívül hosszan lehet sorolni azokat a johannitákat, akik voltaképp már Adolf Hitler 1933-as megválasztásától kezdve – Bonhoefferrel összhangban – hangoztatták, hogy az új hatalom milyen veszélyes irányt vesz, és hogy sem a keresztény, sem a hiteles hazafias alapállásból nem vállalható. Von Fritsch tábornok (1880-1939), jogi lovag eltávolítása a hadsereg főparancsnoki tisztségéből tovább erősítette ezt a meggyőződést, csakúgy, mint Ulrich von Hassell (1881-1944) jogi lovag, római német nagykövet kényszerű nyugdíjazása és számos más vezető diplomata leváltása, akik helyett maximálisan Hitler-hű, de dilettáns külügyek vették át a külkapcsolatok irányítását, élükön a korábbi italkereskedő Ribbentroppal. Az első Hitler-ellenes merényletek tervei a korábban, Bonhoeffer kapcsán már említett katonai elhárítás helyettes vezetője, Hans Oster (1887-1945) koordinációjával a Berlinben és környékén állomásozó katonai egységeket is mozgósítani szándékoztak, így két jogi lovag, Graf Walter von Brockdorff-Ahlefeldt (1887-1943) és Erwin von Witzleben (1881-1944) tábornokok, a berlini és potsdami egységek parancsnokai már 1938-ban készek lettek volna a Hitler-ellenes puccsra, elsősorban azért, mert meg voltak győződve arról, hogy egy háború végzetes következményekkel járna. Előbbi még 1943-ban, betegségét követően halt meg, von Witzlebent 1944. augusztus 8-án végezték ki.

Dietrich Bonhoeffer

Ulrich-Wilhelm Graf von Schwerin

 Wilhelm Graf von Schwerin
Tagozatunk tiszteletbeli lovagja

A nyugat-német emlékezetpolitika számára a Hitler-ellenes összeesküvés ugyan egyfajta politikai legitimációs bázist jelentett a náci rémtettekért való kollektív felelősség vádjával szemben, ugyanakkor a szociáldemokrata és általában véve a 68-as indíttatású politikai elit nem nagyon tudott mit kezdeni azzal a ténnyel, hogy a Führer elleni merénylet szervezői és végrehajtói, az ellenállás tagjai korántsem baloldali indíttatással, hanem egy magasabb nemzeti eszme iránti kötődés okán, protestáns keresztény, gyakran johannita lovagi elkötelezettséggel cselekedtek. Bonhoefferből is így vált a szélesebb nyilvánosság előtt inkább baloldali ikon, ahelyett, hogy a mélyen Krisztus-hívó keresztény teológus vált volna igazán közismertté – pártpolitikai beazonosítás nélkül.

Eberhard Bethge, Bonhoeffer barátja, a börtönlevelek közlője sem tudta, hogy a „felöltötté vált világban” a „vallástalan kereszténység” mindennapi gyakorlat, egyházi élete békeidőben hogyan is nézett volna ki. Az életmű töredékessége számos alaptalannak tűnő interpretáció forrása is, amelyekben a mindenütt jelen lévő Krisztus elmélete nem más, mint a szekuláris gyakorlat elharapódzása ott is, ahol a hagyományos keresztény közösség a legkevésbé sincs defenzívába kényszerítve. Érdekes ezt megfigyelni azokban az újra és újra fellángoló vitákban, amelyekben a német kereszténydemokrata párt, a CDU nevében a C, vagyis a christlich, keresztény jelző létjogosultságát vonják kétségbe. Messzire vezető kérdést vet fel, hogy vajon a keresztény értékekre való hivatkozás bármely politikai erő részéről mennyiben jelent következetesen Jézus-hívó moralitást és cselekvést, és mennyiben csak egy civilizációs ideál széles ecsetvonásokkal való megfestése.

Nem kétséges, hogy az egyre inkább „felöltötté váló” világban a természeti katasztrófákkal és modernizációs kihívásokkal egyaránt szembesülő emberiség számára Bonhoeffer alapvető kérdése Krisztus jelenvalóságával kapcsolatban nagyon is aktuális – és nem csak így karácsony és Újév táján. A válasz megadása azonban nem lehet sem politikai taktikusok vagy akár stratégiák, sem kommunikációs szakemberek feladata. Kinek-kinek a maga számára kell újra és újra feltenni a kérdést és megadni a választ hite szerint, amit persze úgy is lehet erősíteni, ha Dietrich Bonhoeffer írásait minél gyakrabban forgatjuk, és el-elűnődünk mártírságot vállaló johannita rendtársaink élettörténetén.

Pröhle Gergely

(A téma teológiai összefüggéseinek bővebb elemzése az Országút c. folyóirat 2020. évi utolsó számában olvasható)

Egy vers fordításának története

Komendátor urunk, István barátom elküldött nekem november végén egy verset: Dietrich Bonhoeffer 1944 karácsonyán írt versét (menyasszonyának, Maria von Wedermeyernek), azzal a kéréssel, keressük elő a magyar fordítását.

A többes szám még Fabiny Tamás püspök úrnak, lovagtárs-barátunknak szól: tőle tudtuk meg, hogy az evangélikus énekeskönyvünk 355. zsolttára ez a versszöveg.

Akkor én már belelendültem az olvasott német szöveg átültetésébe, s a zsolttárszöveg elolvasása után még inkább elmerültem benne. Tudtam, hogy Bonhoeffer, aki már a harmincas években a náci-ideológiát élesen elutasító Hitvalló Egyház előadója lett, 1943-ban börtönbe került. Ott írta ezt a verset, jövőbeni sorsát illetően mehökkentően naivul: gyanútlanul.

Alig van jele ebben a versben annak, hogy sejtette volna, mi történik vele. Hogy egyenest Heinrich Himmler, az SS főparancsnoka utasítására egy hónappal a végső összeomlás előtt, április 9-én felakasztják a flossenburgi koncentrációs táborban.

Döbbenetes vég. Egy amerikai és angol szellemmel érintett német teológus életében ezt a még csak nem is sejtetett véget hangulatilag, egy-egy szóval be akartam csempészni a magyar szövegbe. Ezzel tudatosan eltértem a szövegűségektől. Már csak azért is, mert a Hans von Dohnányi nevével fémjelzett Hitler-ellenes mozgalomban számos egykori lovagtársunk vett részt – köztük berni kollégám édesapjának, a német nagykövetnek a édesapját (Friedrich-Werner Graf von der Schulenburgot) 1944 júliusában kivégezték.

25 éve ő, a kivégzett diplomata fia, johannita lovagtestvérünk ajánlott engem, magyar kollégáját a magyar tagozatba. (És nyilván Schulenburg nagykövet úr kérésére barátja, Schwerin gróf, akinek édesapja szintén a kivégzettek között volt...)

Hogy náci és német színónima volna, ezzel is egyszer s mindenkorra jegyezzük meg: hamis állítás. Hazugság.

Ál-dó ha - tal - mak ol-tal-má-ba rejt - ve
Csak vár - juk békén mindazt, a-mi jó. Mert Is-ten
ő - riz hí-ven reg-gel, es - te, Ó hű
lesz, bár - mit hoz - zon a jö - vő.

Dietrich Bonhoeffer sorsa és műve is ennek szomorú, tragikus bizonyítása.

Ime: az énekeskönyvben a dallamhoz igazodó szöveg: a 355. zsolttár

355 - Áldó hatalmak oltalmába rejtve

1. Áldó hatalmak oltalmába rejtve Csak várjuk békén mindazt, ami jó. Mert Isten őriz híven reggel, este, Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.
2. Ha gyötri, bántja szívünket a régi, És múlt napoknak terhe ránk szakad, Megrettent lelkünk vigaszodat kéri, Mit nekünk szerzett, Atyánk, szent Fiad.
3. S ha szenvedések kelyhét adod inni, Mely színig töltött, keserű s nehéz, Te segíts békén, hálával elvenni, Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz!
4. És ha az úton örömet adsz nekünk, Ha szép napod ragyogva ránk nevet, Biztasson, intsen sok nehéz emlékünk, Hogy életünket szenteljük neked!
5. A csend köröttünk mélyen szerzteárad. Hadd halljuk azt a tiszta éneket, Amely betölti rejtett, szép világod, Hol téged dicsér minden gyermeked!

Ime: a magam merész szövege, mely tudatosan a versiséghez igazodik és nem gondol arra, hogy énekeljék:

Égszelíd hatalmak csöndes, hű körében,
Hol megóv s vigasztal e csodavilág,
Napjaim jó volna most legottan élnem,
S veletek sétálni a jövő évbe át

Ami elmúlt kinként nehezül szívünkre
S átkos napok szörnyű súlya nyom még,
Ó, Urunk, adj megkínzott lelkünkre
Gyógyírt, hadd tegyük, amért teremtettél

S ha majd felénk nyújtod a súlyos, keserűn
Kínnal csordultig töltött pohárt,
Hálásan vesszük, rezzenéstelenül
Szerető kezedből poharunkat át.

De még egyszer örömmel áldasz meg minket,
E világgal, s napja fényét sugárod le ránk,
Elidőzünk csendben emlékeinkben
Teljes életünk a tiéd lett már.

Hagyd, hadd lobogjon meleg s fényes fényel
Minden gyertyád, mit homályunkba hoztál,
Vezess minket ismét egymás közelébe,
S világítsd meg újra gyötrő éjszakánk!

S ha a csönd szélesdeden elterpeszkedik,
Hadd halljuk meg bongó hangját a térnek,
mely e romlott világon szét fényeskedik,
Gyermekeid dicsérő énekében

Égszelíd hatalmak csodájába rejtve,
Vigaszt szomjazunk, hogy mi jöhet még,
Mert Isten velünk van nappal s éjjelente:
minden új napban benne a remény

Ódor László

A Rendbe való felvételem óta hordom a nyolcágú keresztet. Sokszor családommal, hogy néhány társam, ezt nem teszi.

Balog Zoltán püspök úr cikkében – melynek eredetije a Mandiner december 3-i számában jelent meg és utóközlését számunkra engedélyezte – eligazít, hogy „a kereszt viselése nem egyszerűen dísz a ruhán, hanem ... hitvallás. Hirdeti, hogy hová tartozom, s ezen túl elsősorban azt, hogy Kihez tartozom.”

Avar Gábor

Kárpátalján

Letegyük vagy felvegyük?

Az elmúlt évben Németországban, a Boden-tó környékén bezárt templomok és kolostorok eltávolított berendezési tárgyai közül több tucat feszületet és keresztet mentettek meg a protestáns Johannita Lovagrend tagjai, s hoztak el Magyarországra és Kárpátaljára. A művészeti alkotásként is értékes faragványok olyan helyekre kerültek, templomokba, kápolnába, menedékhelyekre, iskolákba, ahol egy élő közösség fejezi ki hitét a hontalanná vált keresztnek befogadásával. Szép-szomorú jelképes történet ez. Hát még akkor, ha felidézük azt a mai napig tartó vitát, mely az elmúlt évtizedekben Németország fővárosában, az elképesztő méretű építkezéseiről és helyreállításairól híressé lett Berlinben zajlik. A lerombolt porosz királyi kastély, „Schloss” helyén, a város közepén az NDK idejében felhúzták a csupa üveg, csupa fém (nép)köz-társasági palotát, majd a német egyesülés után azbesztveszélyre hivatkozva azt is gyorsan eltakarították. Megszületett a döntés, hogy a porosz hatalom szimbolikus épületének mindenben pontosan úgy kell kinéznie, ha újra felépítik, mint az eredetinek. Egyetlen ponton akartak kivételt tenni a városatyák és némely „kulturális” szervezetek: a kereszt nem kerülhet vissza a csúcsra, eredeti helyére, hiszen az egy elnyomó, imperialista vallás szimbóluma, s sértené a város több százezer muszlim közösségét. Igaz, hogy az ő vallási vezetőik kinyilvánították: nem zavarja az iszlám ottani híveit a kereszt, hiszen az hozzátartozik a város és Németország történetéhez. De ez a kereszt-ellenes szövetséget nem zavarja. Ők kitaranak követelésük mellett.

Először tűnjön el a kereszt, majd minden olyan jelkép és szerveződés, mely mások, értsd „bárki” érzékenységét sértheti. Mi marad így a végén? Költői a kérdés. Marad a nagy semmi. A purifikátorok, akik csupasz köztételeket akarnak, nemcsak a városokat és falvakat fosztanak meg a vallási szimbólumaiktól, hanem magát a kultúrával, történelemmel terhesen gazdag emberi közösséget is, magát az embert. S ha már sem épületeink, sem ruházatunk, sem énekeink, sem bibliánk (hiszen némely nyugati egyetemeken már ennek a megtisztítását követelik a diszkriminatív kijelentésektől) nem marad a miénk, akkor azt sem fogjuk tudni, hogy hová, kikhez tartozunk, hogy honnan jöttünk, s hová megyünk. S akkor a tömegben atomizálódott emberrel bármit meg lehet tenni, hiszen védtelen. Azt fogja tenni, azt fogja enni, inni, nézni, hallgatni, fogyasztani, gondolni, amit neki a piac „jóindulatúan” kigondolt és kötelező beszerzésre kínál.

Így lesz a kereszt viselése nem egyszerűen dísz a ruhán, hanem ellenállás, hitvallás. Hirdeti, hogy hová tartozom, s ezen túl elsősorban azt, hogy Kihez tartozom. Akik a keresztet nemcsak a nyakukban viselik, hanem a vállukon is hordják, azok a keresztben értünk meghalt Názárettihez tartoznak. S a kereszt, amit viselnek, amellel, hogy a külvilágot tájékoztatja hovatartozásukról, őket magukat is szüntelenül emlékezteti arra, hogy akik a megfeszített Krisztushoz tartoznak, azok embertársaiknak tartoznak: szolgáló szeretettel. S tartoznak

hitvallással is, hogy a szavaikkal és mindenekelőtt életükkel bizonyítsák hitük szabadító és életet megtartó, gazdaggá tévő erejét.

Szerény hozzájárulás a keresztért folytatott világméretű küzdelemhez a Magyarországi Református Egyház leköszönő zsinati elnök-püspökének javaslata: a magyar reformátusok, akik történelmi okokból a keresztet szimbolikus tárgyként nem, vagy csak itt-ott használják, s templomuk tornyait inkább a csillag ékesíti, fogadják be a keresztet, mint jelképet, s viseljék büszkén. „Vegyük fel a kereszt jelét... az üldözöttekért, akik Krisztusért szenvednek háborúságot. S azokért is, akik a földre dobták a keresztet, mint valami kellemtelen, zavaró „tárgyat” – javasolja Bogárdi Szabó István.

Ha néhány százezer magyar református a jövőben nem csupán a feladat és hivatás sokszor nehéz keresztjét viseli majd a vállán, hanem a jelképet

Keresztátadás az új templomhoz

Katakomba kápolna

is a ruháján, ezzel persze még nem váltjuk meg a világot. De az nem is a mi dolgunk. Elég, ha a keresztünkkel arra mutatunk, akit advent idején várunk, s hisszük, hogy ez a Jézus a Golgotán megváltotta a világot.

Balog Zoltán

A teremtő művészete – a Szentírás örök értékendje, avagy, aki a korszellellemmel házasodik, hamar megözvegyül

"Egy törekeny kis virág az erdei ösvény mezsgyéjén, a kis kagyló héja a tenger fővenyén, és a madarak tollzata, mind-mind hirdetik neked, hogy a Teremtő egy nagy művész."

A "Teremtő egy nagy művész" írja csodálatosan Tertullianus ókori keresztény gondolkodó, amikor rácsodálkozott a teremtmények szépségére. Nagy tudósok, akik elektromikroszkópon keresztül a mikrovilágot kutadják, vagy a makró világ szédítő végtelenségébe tekintenek a csillagvizsgálók, és úrhajók magányában, ha igazán erkölcsösek, akkor leborulnak a teremtés titka előtt. Az ember Isten képmása és a teremtettség gazdája, akinek a teremtmények közül egyedül megadatott a felhatalmazás: "Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá!" (Gen 1, 28) Kutasd, ismerd meg világmindenséget, és dicsérd a Teremtőt, ahogy a zsoltáros énekelte:

"Ha látom az eget, kezded alkotását, a holdat és a csillagokat, amelyeket ráhelyeztél, micsoda a halandó – mondom –, hogy törődsz velem, és az emberfia, hogy gondod van rólam? Kevéssel tetted őt kisebb Istennél, dicsőséggel és méltósággal koronáztad meg. Úrrá tetted kezded alkotásain, mindent a lába alá vetettél: a juhokat és marhákat mind, még a mezei vadakat is, az ég madarait, a tenger halait, amelyek a tenger ösvényein járnak. Ó, Urunk, mi Urunk! Mily felséges a te neved az egész földön!" (Zsoltár 8)

Dominus terrae, vagyis a föld gazdája az ember, sáfár és gondnok, akinek feladata az őrzés és rangja a folyamatos teremtésben, Isten művészi alkotásában való részvétel. Oly szépen ír erről a Szentírás, de egy szigorú ténnyel is szembesít minket a bűneset történetében. "Valahol valami eltört, valahol valami nincsen rendjén..." –, ahogy Dsida Jenő erdélyi költőnk írja gyönyörű versében. E. Drewermann római katolikus teológus ezt az emberi helyzetet a pszichológia nyelvére fordította le, amikor a bűneset utáni ember állapotára (status corruptionis), vagyis a romlottság állapotának leírására az „istenkomplexus” fogalmát használja. Kiírthatatlan vírusrúsként él bennünk, és örökítjük a bűnt nemzedékről nemzedékre. Minden, ami a teremtés rendjében szép és jó, az ember kezében visszajára fordul, és

meghatározza a gonosz archaikus lázítása: „Dehogy haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz.”

Valójában azonban az ember módszeresen összekeveri a jót és a rosszat, amely az élet minden területét eluralja. Ezt a zavarodottságot és a gyógyulás egyedüli útját Pál apostol így fejezi ki: „Azt a törvényt találok tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszra van lehetőségem. Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint, de tagjaiban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaiban lévő törvényével. Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! Tehát én magam értelmemmel ugyan Isten törvényének szolgálak, testemmel azonban a bűn törvényének.” (Róm 7, 24)

A világ tele van az istenkomplexusos ember törekvéseivel, amely átszövi az egész életünket, emberi kapcsolatainkat, a tudományt és a törvényeket. Ma egyes tudósok és a mindent felülíró emberi jogokat hangsúlyozó társadalomérnökök előszeretettel hangsúlyozzák, hogy az embernek jogában áll minden, ami személyes „jólétét” kiszolgálja. A fogyasztói kultúra egészen szédítő jövőt rajzol elénk, aminek forrását a szélsőséges liberális individualizmus és az egyre összetettebb tudás szélesebb fejlődése támogat. Számos etikai kérdés marad megválaszolatlan, ami az élet kezdetét, az élet minőségét és az élet végét érinti. A szakrális válaszok pedig gúnyosan zárójelbe kerülnek. Ezzel egy időben, ugyanakkor a világban egy sajátos szekuláris apokalipszis érzés is erősödik az ökológia krízis, vagy éppen a közvetlen épségünket fenyegető pandémia okán. Konfúzus jelenségek sora övezi életünket.

Miközben milliók nélkülözik a méltó élet alapvető feltételeit, mások a lét és társadalom transzformációján munkálkodnak. A pénz, a tudomány és az emberi jogok frigyéből egy olyan szabados „nyugatos” világ képe rajzolódik ki előttünk, amelynek kilátásai a Szentírásról tájékozódó embernek akár rémisztő is lehet.

Évezredes axiómák kérdőjeleződnek meg, mint a férfi és nő szent kapcsolata a házasság, vagy a fogantatás pillanatában determinált nemiség kérdése, amelyet az orvostudomány technikai bravúrai folytán, az ember az élete során akár többször is megváltoztathat. Törvények sorát hozzák demokratikusan megválasztott parlamentek, amelyek e törekvések szolgáló kizsákolói, és valóban szélsőséges állapotot teremtenek az élet számos területén. Mindezzel együtt jár a politikailag korrekt beszédmód, amelyet egy sereg médiafelület támogat, és aki esetleg más hangot üt meg, azt jó esetben nevetségessé teszik, diszkreditálják, vagy éppen szankcionálják is. Csak az elmúlt időkben hány orvost, tudóst és teológust hoztak úgymond konzervatívabb, vagy egyszerűen csak az un. „mainstream”-től eltérő véleménye miatt méltatlan helyzetbe a véleménydiktátorok! Miközben a szabadság és egyenjogúság eszményét hirdetik, a legsötétebb történelmi korok nevelő célú módszerei sejlének a horizonton.

Egy karácsonyi körlevél kapcsán

A Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat (NyEMRLSz) és a magyar Johannitákról

Kommandátor Úr kérésére készült a Nyugat-európai magyar reformátusok keretszervezetéről ez az ismertető. Egy olyan szervezetről, melyről a johanniták mai nemzedéke aligha tud valamit, pedig keresztényen alapokon nyugvó, lélek- és nemzetmegtartó erőfeszítéssel él és a közös cél érdekében – a hit védelme és a rászorulóknak megsegítésén – példaeértékűen tevékenykedik. Ezzel magyarázható, hogy a johannitáknak jelentős felelősségvállalás jutott a NyEMRLSz jelenében és jó 76 éves múltjában, akik sorsmeghatározó részt vállaltak a nyugat-európai magyar protestánsok életében.

A Magyar Református Egyház Egyetemes Konventje Dr. Ravasz László püspök lelkészi elnökének 1944-es nyílt parancsával megbízta v. Nagy Sándor korábbi bukaresti lelkészt és a konvent titkárát a Nyugatra menekülő magyarnyelvű lelkigondozásával és a Konvent legitimitásával őt nevezte ki vezető lelkésszé, aki munkatársaival országoként megteremtette a Szórványban Élő Magyar Református Egyház (SzÉMRE) szervezetét. A munka tovább építésére az Egyetemes Konventtől 1946-ban újból megbízást kapott. Munkaterülete, Európa óriási szétszórtságában, mindazon ország, ahol magyarok élnek, az ott élő és működő szórványgyülekezetek, lelkipásztorok és gyülekezeti vezetőkkel karöltve hagyományos népegyházi alapon gyülekezetekké tömörítő munkájával végzi küldetését önkéntesség és polgári szolidaritással, elsősorban az anyanyelvi igehirdetés rendszeres fenntartásával.

Az egykori emigráns egyházi szervezet az '56-os forradalom megtorlásakor, az Állami Egyházügyi Hivatal áldatlan tevékenység folytán, önállóságára kényszerült 1957-ben. Jogutódjaként – mai nevén – került bejegyzésre a NyEMRLSz, székhelye magyar református alapítványként 2000 óta Hága. Hiteles polgári-keresztény felekezeti értékösszege megtartásával és továbbadását erősítő tevékenységgel a Kárpát-medencén kívüli európai

A Johannita Rend közel ezer éve végzi hitvalló keresztény szolgálatait. A johannita készen áll a hit védelmére, és korszellellem kihívásaira olyan választ adni, ami néhány év múlva sem kerül zárójelbe. A johannita szuverén személyiség, aki tisztelettel fordul a másképpen gondolkozók felé, de megköveteli, hogy saját véleményét és világnézetét is respektálják azok, akik másként gondolkodnak. A Teremtés védelmét komolyan gondolja és az élet pártján áll. Elutasítja a korszellellem diktálta szélsőséges gondolatokat és jelenségeket, de a párbeszédre társadalmi, tudományos és teológia kérdésekben is készen áll. A kereszténység kétezer éves alapvető tanításához hű, de nem tartozik azok közé, akik a múltba fordulnak, vagy valamilyen kizárólagos kegyesség páncélja mögött keresnek menedéket hitből fakadó világnézettel szemben fellépő extrém ideológiák elől. Hiszi, hogy az ember a teremtettség őrzője és gazdája, aki – bár az istenkomplexus állandó kísértése között él –, Krisztusban a helyes Isten-félelem és szeretet örököse, és élete sub specie aeternitatis, tehát az örökkévalóság szemszögéből nyer valódi értelmet.

Gregersen-Labossa György

Dr. v. Békássy N. Albert, jogi lovag – NyEMRLSz világi elnök

polgári-keresztény diaszpóra nemzeti egységteremtés megtartásával és továbbadásával a másod- ill. harmadnemzedék felé fordul és ökumenikus nyitottsággal népegyházi alapon folyamatosan szolgál. Egyik gondja az óriási európai földrajzi távolság. Áthidalására önjelölt virtuális európai központi hivatalként működő kapcsolattartási és informatika-rendszer működött 1991 óta.

Ezen a felületen tárolja az évenkénti nemzetközi hittudományi tanácskozások nyilvánosan letölthető anyagát. Erősíti a magyar szórvány összetartását, hogy könnyebben, szervezettebben és eredményesebben működhesse minden gyülekezet, témaszerű kimutatások készítésével testületi adattámogatást nyújthat és kapcsolódhat a diaszpóra- ill. a tömbreformátusok szerveihez. Az utóbbi fél évszázadban pedig színvonalas és évenkénti rendszerességgel nemzetközi hittudományi tanácskozásai olyan párbeszédre kínálnak alkalmat, melyek a Kárpát-medencei tömbreformátusságra 1957 óta folyamatosan elkötelezett vezető hivatalosait nemzetegyesítésre ösztönzik. Ugyanakkor tájékoztatja a Kárpát-medencéből folyamatosan

Kr.7876/1944 sz.

NYILT PARANCS,

V.NAGY SÁNDOR református lelkész, egyetemes konventi titkárt ezennel kiküldjük, hogy a konventi elnökség hatáskörével megbízott református egyházi főhatóság mellett a kapott részletes utasítások szerint eljárva, a Budapestről esetleg ideiglenesen elszakadó magyar reformátusság igazgatási és lelkigondozási ügyeit a m.kir. kormány és katonai hatóságokkal közvetlen kapcsolatban maradván, ezekkel egyetértésben intézze.

Kérjük a katonai és polgári hatóságokat, hogy a nevezett és három tagi családja elutazását, elhelyezését és munkájának lehetővé tételét fontos nemzeti és egyházi közérdekből szíveskedjenek elősegíteni.

A Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventjének
Elnöksége:
Budapest, 1944. december 11.

püspök,
egyetemes konvent lelkészi
elnöke.

OFFENER BEFEHL,

Wir beauftragen Herrn Pfarrer v. Sándor Nagy, Sekretär des Generalkonventes der Reformierten Kirche von Ungarn mit der Aufgabe bei der mit dem Wirkungskreis des Konventspräsidiums betrauten obersten kirchlichen Behörde, auf deren Weisungen, die eventuell von Budapest zeitweilig abgeschnittenen Mitglieder der ungarischen reformierten Kirche in Einklang mit den kön.ung. Regierung und Militärbehörden in administrativer und seelsorgerischer Hinsicht zu betreuen.

Wir ersuchen die Militärischen und Civilbehörden, dass sie Oben genanntem und seiner aus drei Mitgliedern bestehenden Familie in ihrer Reise, Unterkunft und Arbeit vollste Unterstützung gewahren und damit diese wichtige nationale und kirchliche Arbeit behilflich sein mögen.

Präsidium des Generalkonventes der Reformierten Kirche von Ungarn:
Budapest, den 11. Dezember 1944.

Bischof,
geistlicher Präsident.

Dr Ravasz László, az Egyetemes Konvent lelkészi elnöke: Nyílt parancs, 7876/1944 iratcsomó, a vallás- és közoktatásügyi miniszternek

Nyugat-Európába áttelepülő nemzettársakat a felekezeti és keresztyén közösségi önazonosságának megtartása, ökumenikus szellemű befogadási elérhetőségéről. Erről sem a kibocsátó egyházi és világi közösségek, sem a befogadó hivatalosak nem adnak felvilágosítást. Szórványstratégiai és hidépítési megfontolásból pedig vendégül látja a Kárpát-medence tömbreformátussága képviselőit.

Ekképp kapcsolódnak az európai szórvány magyar reformátusai egymáshoz és a világot átfogó magyar diaszpóra rendszerhez az információs kultúra terjesztésével – tájékoztatva pl. az istentiszteletek helyéről, idejéről; a szolgáló lelkészek és egyházi munkások elérhetőségéről; európai református bibliográfia; az elhangzott ígéhirdetések audiovizuális letölthetőségéről; gyülekezeti kiadványok; iratterjesztés és a Kárpát-medence ma-

gyar református sajtótermékei hálós elérhetőségéről. Több ezer új európai felhasználó elérhetősége valószínűsíthető a folyamatosan növekvő magyar szórványban. A célcsoport elérése és a virtuális európai hivatal intézményes működése valós kapcsolódáshoz vezet a szélesebb magyar református és diaszpóra közösséggel, mely hosszú távon a világ magyar közössége nemzeti és felekezeti megtartását szolgálja.

Hálával és tisztelettel emlékezünk azokra a johannitákra, akik a világ különböző részein számos ország és helyi magyar lelkigondozó szolgálat presbitériuma tagjai, lelkészei, felügyelői és gondnokaiként hűséggel szolgáltak.

Felsőőr-Oberwart 2018 Hittudományi tanácskozás

Kegyelettel emlékezem a müncheni Dr Fáy Gedeonra *1915 nov.

27. Budapest - †2006 febr. 7. Regensburg, akiben a NyEMRLSz első alkalommal 1987-ben megválasztott világi elnökéként közvetlen szolgálati elődömet tisztelhettem.

Elkerülhetetlen Lófó kibédi és makfalvi prof. Dr Varga Sándor *1902 márc. 18. Szentgerice - †1986 június. 17. München vezérlo kommandátor említése is, aki az 1957-ben önállósult NyEMRLSz történelmét meghatározó első világi elnökéként szolgált. Munkásságának köszönhető a johanniták Magyar Tagozata 1945 utáni újjáébredése, amint kiépítette a 3 altagozattal máig

Dr. Fáy Gedeon, kommandátor

működő Magyar Tagozat szervezeti egységét. Megőrizte azt az országnélküli Johannita rendet, mely - a trianoni békediktátumban szétdarabolt magyar királyság helyett - a Kárpát-medence földrajzi egységében meghatározó szellemi házájává vált a világban szétszórta magyarságnak. Konventi tagokként (a teljesség igénye nélkül) Czanik Géza, gr. Degenfeld-Schonburg Miksa, Fáy Gedeon, Harsányi András, Henneyi Gusztáv, Mester László, Szemerey Tibor, Tatár Géza, gr. Toldalagi Ferenc, Tóth Miklós és Vajay Szabolcs állottak mellette.

Ugyanakkor kedves kötelességem megemlítenem az idén 95. életévét betöltő tiszteletbeli kommandátorunk, jogász- és ref. lelképásztor barát- és lovagtársamat Hágából.

Dr Tóth Miklós *1925 aug. 6. Szekszárd, a NyEMRLSz vezetőségének 1949 óta oszlopos tagja és 2000 óta titkára.

Johannita küldetésünk, hogy a reformációból eredő kálvini elkötelezettséggel hitünk és a Kárpát-medencében élő nemzetünk iránti nemzetmegtartó felelősség jegyében a közösséget szolgálva vegyünk részt egyházunk életében, kövessük Jézus Krisztust, tegyünk tanúságot szerzetéről az életünkben és építsük Országát a Földön. Az idei év kezdetén kiderült mennyire törékeny lehet globalizált világunk, mely kizökkent a megszokott rendjéből. A járványügyi korlátozó intézkedések folytán - megszűntek hagyományos közösségi alkalmaink, a halálfelelem,

Dr Tóth Miklós, t.b. kommandátor

Lófó kibédi és makfalvi prof. Dr Varga Sándor, kommandátor

Balatonfüred 2019 Hittudományi tanácskozás

magány szorításában, járulékos életszínvonal-romlást vonva magával. Az utazások korlátozása miatt le kellett mondjuk idej, immár jó 3 évtizede folyamatosan tartott összegyűjtésünket. Ezt a gondot már csak tetézte az Európa-szerte békés emberek sokaságára gyilkos indulattal támadók sora, de az Úristen iránti végtelen hálával Sámuel prófétával együtt valljuk »Mindaddig megsegített minket az Úr!« 1Sám 7, 12.

Bár mindez nem változtatja meg a történelem menetét, de rávilágít arra, hogy mi lehet az idén 75 esztendő NyEMRLS lehetséges jövőképe. Minden gondunk ellenére a keresztyén jövőbe vetett makacs reménységgel szívügyünk egymás és az európai óriási szétszórtságban élő szórány-reformátusság számotartása. Új korszak kezdődött keresztyén életgyakorlásunkban, mely ugyanúgy tartogat kihívásokat, mint lehetőségeket. A hagyományos közösségi értékrend helyett új ágazatként robbant be a világhálós istentisztelet, a virtuális gyülekezeti közösség és egyéb online tanácskozás. Felértékelődött a család szerepe a mindennapi higiénia és társadalmi távolságtartás támogatásával, az élhető közép- és kertvárosok felemelkedése a globális városokkal szemben, hosszú távú békés, fenn-

Csákvár 2013 Hittudományi tanácskozás

tartható növekedésre épülő, digitális, egészségügyi, zöld, gazdasági, kereskedelmi, tudományos és kulturális autópályát építve.

A magyar református szórvány szellemisége és öntudata ébrentartásával tervezzük Deo volente az 1997-ben kezdeményezett székhelyünk Magyarországra költöztetését, majd fokozatos visszaillesztését az egyetemes magyar református anyaszentegyházba.

Megváltónk születésének ünnepére Rác Ervin, Szatmár-Szigetlanka ref. lelkész áhítatával készültünk:

„Örvendeztess meg bennünket annyi napon át, ahányon át megaláztál, annyi éven át, ahányban rossz sorsunk volt!” Zsolt 90,1

Ebben az évben lenne százéves dr. Lakat Károly híres magyar futball-edző, aki 1981-ben a Tatabányai Bányász irányítójaként a Real Madrid elleni UEFA kupa meccs előtt az alábbi szavakkal biztatta a játékosokat: „Erről a meccsről 30 év múlva is beszélni fognak. Aki ma játszik, az a Real Madrid ellen volt a pályán, és egy életre része lesz a tatabányai futballtörténelemnek.

Ma itt van 22.000 ember. Ebből húszezer egy életet húzott le a föld alatt. Fáj a dereka, vizes a térde, cukros, magas a vérnyomása, az asszony csalja, a gyerek megbukik az iskolában. Egyetlen öröme az életben, ha titeket, a Bányászt győzni lát. Adjuk meg nekik ezt az örömet! Ez a minimum, amivel tartozunk...” – mondta, aztán a játékosok ezt megérthették, mert csodák csodájára 2:1-re megnyerték a meccset...

Még mindig foci... tudom, hogy vannak, akik nem értenek velem egyet, de a magyar nemzeti válogatott – a Fradi a Bajnokok Ligája 4. selejtező-köre szereplésének sikere – hasonló öröm a járványhelyzetben sínylődő nemzetünk számára. Biztos vagyok benne, hogy többezren legalább egy pár pillanattal elfelejtették, hogy nyomorúságban vannak, elvesztették a munkahelyeiket betegek, gyászolnak... Tapasztalatból mondom, én igen!

Az ősi zsoldárunk írója is mérlegel, ő legalább ahhoz képest akar örömet, mint amennyi rosszat megtapasztalt. Alkudozik. Annyi napon át, annyi éven át kapjon örömet, ahányon megaláztatott. Milyen jó, hogy Isten kegyelme nem így mérlegel, mert valami olyat ígér, ami felfoghatatlanul jó, örök öröm.

Az örök Adventusban, az Eljövendőben való hitben, pedig bátran elmondhatom, hogy a halálom napja után, amikor találkozni fogok vele, lesz ám egy hatalmas hangzavar, hangorkán: az angyalok B-közepét, a mennyei szurkolótábor ovációját fogom hallani. Valami ilyesmit mondanak majd: SZÉP VOLT FIÚ! Ki ez a Fiú? Micsoda teljesítmény! Ő, mielőtt beképzeltnek tartanál, ez nem nekem fog szólni, hanem Neki, a Fiúnak, Jézusnak, aki még ezt a gyarló bűnöst is képes volt (lesz) az üdvösségre vinni.

Ő érthetetlen kegyelemes drága Advent, Jézusunk, köszöntünk, szívünk legnagyobb hálájával, hogy nem hagyod el kezünket, a legsötétebb pillanatokban sem, a feltámadás fénye világíthat. Ezért szól hálánk szurkolói rigmusa szüntelen, dicsőítünk örökké!

Ámen.

Nieder-Weisel Komturkirche: rendünk ősi temploma

Sass Kálmán és a magyar vértanúk 10. alkalommal tartott 2018. dec. 1. emlékstentisztelete utáni koszorúzás, a svédországi STRÅNGNÄS város XIII. században épült dómtemplomban

A nagyvilágban sokféle szétszört magyar johanniták digitális együttléte a tér és távolság legyőzésével biztonságos együttléteket jelent a 2020-as világvárványban is!

Múltidéző tagozatunk történelméből

A rendszerváltás kommandátora – emlékezés a 25 évvel ezelőtt elhunyt Vermes Lászlóra

Rendünk és tagozatunk a XXI. században, a felgyorsult és hihetetlen gyorsasággal változó világban sokak szerint folyamatos útkeresésre predesztinált. A számomra egyik legkedvesebb johannita lovagokra vonatkozó önmeghatározásunk és elvárásunk „Az Úr, aki szolgál”, ennek jegyében terveztem írni egykori kommandátorunkról nagybudafai Vermes Lászlóról.

Sok emlék köt hozzá, hiszen kisgyermek koromtól emlékszem látogatásaira és a rokonság, atyafiság miatt együtt töltött időre és a régi bácskai és családi történetekre. Vajay Szabolcs-csal (aki nagyon szeretett hozzánk jönni, nemcsak Édesapám genealógiai érdeklődése miatt, hanem mert Édesanyám unokabátyjával Leel-Üssy Árpád egykori országgyűlési képviselével Édesapja igen szoros barátságban volt) először 1987-ben keresték meg Édesapámat egy akkor még nem publikus (mondhatni titkos), formálódó ügyben budai otthonunkban (ezen a beszélgetésen Édesanyám is jelen volt és már én is nagy-kamaszként jelen lehettem), a Johannita Rend Magyar Tagozatának magyarországi újraélesztésével kapcsolatosan. „Régivágású” úriemberek módjára küldetésüknek érezték a közel fél évszázados társadalmi és gazdasági ellehetetlenítés időszakát emberi méltóságukat nem veszve túlélő, hasonló múltú és sorsú Magyarországon maradt családok tagjait egy jó cél érdekében „A hit védelme és a rászorulóknak segítése” ismét összekapcsolni és az értékek mentén a Johannita Rend keretében szervezettel is talpraállítani.

Édesapámnak említettem szándékomat, hogy a Johannita Tájékoztatóban tervezek írni Vermes Laci bátyámról. Ő korábbi könyveiben emlékezett már a Vermes családra és a kommandátorra és egy következő összeállításához már írt róla egy összefoglalót. Elolvastam és úgy döntöttem, hogy amennyiben Édesapám beleegyezik megkérem Tomcsányi István kommandátorunkat, hogy még el nem készült tervezett saját írásom helyett, ezen bevezető után Édesapám sorait közölje.

Dr. Lelbach Ádám, JL

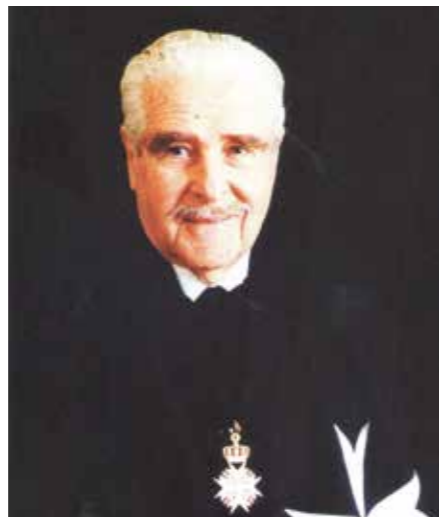
„Adalékok nagybudafai Vermes László (1917 június 2 – 1996 december 18) életéhez

Nagybudafai Vermes László az egykori Bács-Bodrog vármegyében lévő Szabadkán 1917 június 2-án született.

Az 1924 április 4-től megalakult Johannita Lovagrend Magyar Tagozatának ötödik vezérőrként kommandátora, aki ezt a tisztséget 1990-1995-

ig töltötte be. Másképpen a magyarországi rendszerváltás kommandátorának is nevezhetjük.

A Vermes familia nevének első írásos említése IV. László király idejéből ered. Az 1275-ben kiadott kiváltságos levelet Budafalvai Péternek és testvéreinek állították ki. Budafalvai Péter az oklevelet azzal érdemelte ki, hogy királyi „viadorként” tizenegy alkalommal állt ki bajvívásra és mindannyiszor győzelmet aratott. Fia Simon comes a csallóközi udvarnokok grófja 1337-ben megszállta Jánkot, a veszprémi káptalan birtokát és a tél hidege ellen veremvárat építtetett. A család innen eredezteteti a vezetéknévét. Nagy Lajos király 1356-ban már a nagybudafai Vermes familia nemességét ismerte el.

Vermes László kommandátor

A család ősidők óta volt birtokos Budafalván. A familia a XVIII. században két főágra szakadt. Benedek fiai a pozsonyi ágat alkotják, míg György Savoyai Jenő herceg seregének zászlósa a Hódoltság alól felszabadult Bács megyébe telepedett le. György unokája Lajos (1761-1831) szabadkai főbíró, kinek nemes Beankovics Borbálától született fia Gábor (1824-1915) országgyűlési képviselő Szabadka egyik legnagyobb virilistája volt, kinek emeletes palotája mind a mai napig a város egyik leginpozansabb épülete. Ezen kívül az ő nevékhöz fűződik a Palicsra lévő Bagolyvárnak nevezett tornyos építmény, mely a dicső múlt tanújaként dacol az idővel. Úgy néz ki, mintha egy lovagvár megmaradt része lenne. Nagybudafai Vermes Gábornak 11 gyermeke született, akik közül Károlynak (1874-1945) raguzai Olasz Klárától (1882-1979) született fia volt nagybudafai Vermes László kommandátorunk.

Vermes László gyermekkorát a Szabadka mellett fekvő ludasi Vermes birtokon töltötte hét testvérel együtt. A kor szokásának megfelelően magántanuló volt, majd később Bécsben a Theresianumban végezte középiskolai tanulmányait. A hadseregben I. önálló/2 huszárszázad zászlósaként, mint tartalékos tiszt szolgált. Leszerelése után közgazdasági diplomát szerzett. 1945-ben emigrált, majd 1950-ben Párizsban feleségül vette Lowe Sophiet. Felesége elhunyt után 1974-ben újra nősült és Bailey Lorna Yvesttel kötött házasságot ugyancsak Párizsban. Hosszú ideig a genfi Nemzetközi Segélyközpont tisztviselője, majd az ENSZ Gyermekvédelmi Alap afrikai osztályának diplomatája volt. Miután gyermekük nem született, feleségével Lornával együtt egyre jobban a rászorulóknak segélyezésében vett részt. Fájí Fáy Gedeon kommandátorsága alatt 1984-ben belépett a Johannita Rendbe és avatták fel tiszteleti lovagnak. 1989-ben lett jogi lovag. 1989-ben a Rendi Alliance összejövetelen a Magyar Tagozatot Helsinkiben Fáy Gedeon és Kékessy Dezső mellett ő képviselte. Nevéhez fűződik, hogy hazahozta a tagozatot, az addig emigrációban tevékenykedő lovagi közösség ismét Magyarországon folytatta működését. A Magyar Köztársaság 1992-ben diplomáciai kapcsolatot létesített a Johannita Lovagrenddel és ez is Vermes László kommandátor sikeres fellépésének volt köszönhető. Ezt az egyezményt a Külügyminisztériumban Jeszenszky Géza magyar külügyminiszter és a rendi kancellár Claus von Wissmann írták alá. A Rend visszakértült Budapestre - diplomáciai státusszal - és az önálló képviselői székhelye Dr. Szentgyörgyvölgyi Péter közbenjárásával az V. kerület Váci utca 62-64. szám alatt folytatta munkáját.

A kommandátor számos segélyakciót szervezett és személyesen is részt vett az akkor leginkább rászoruló Erdélyben lévő magyarok támogatásában. Nemcsak vezette a tagozatot, hanem magas kora ellenére sokszor úttalan utakon autózva vitte az általa összegyűjtött élelmiszer és gyógyszer adományokat és osztotta szét a rászorulóknak, nagy megtiszteltetés volt, hogy ezeken az utakon számos alkalommal elkísérhettem és segíthettem munkáját. Édesapjához Vermes Károlyhoz hasonlóan, aki 1921-től kezdődően a Délvidéki Magyar Református Egyház főgondnoka volt Jugoszláviában a hit védelmét és a rászorulóknak támogatását tűzte ki életcéljául. Nagybudafai Vermes László 79 éves korában hunyt el Párizsban.

Lelbach Gyula, JL összeállítása

A Babacsalogató ambulancia-rendszer népszaporulatunk támogatására

Hazánkban növekvő, de mégis tragikusan alacsony a reprodukciós számarány. Jelenleg egy nőre (párra) 1,3 gyermek születése jut Magyarországon a megkívánt minimálisan 2,1 helyett, ami a lakosság számának megmaradásának feltétele lenne. A kormányunk egyre növekvő pénzügyi, gazdasági támogatást ad a fiataloknak gyermekvállalásra, családtámogatásra, lakásépítésre. 2021-re 2600 milliárd Ft-ot irányzott a kormány ezekre a célokra.

Baby boom kell

A 2030-ig terjedő Orbán-program azt a csodát célozza, hogy a népszaporulatunk elérje az 1,25-ről a 2.1-es népszaporulati számarányt. Sajnos ezalatt az idő alatt a szülőképes női korosztály közel félmillióval csökkenni fog. A családtámogatásra előirányzott milliárdok sok irányba osztódnak. Egyrészt a minél korábbi gyermekvállalást (25-28 évesek) kell ösztönözni, - ez lehetővé teszi, hogy második és harmadik gyereket időben tudjanak vállalni a fiatalok - és az otthonteremtést kell segíteni. A gyerekvállalást segíti a diákhitel csökkenése, elengedése és más kedvezmények bevezetése is.

A Babacsalogató alapítvány és a Johannita Lovagrend Magyar Tagozata

A hazai népszaporulatcsökkenés megállítható lenne a meddő párok (200.000 pár/év) számának

tervezett és irányított csökkentésével, ami az évi születések számát (90.000/év) jelentősen megnövelné. Ebben alapvető kezdeményezést jelentenek az "Alapítvány a meddőség megelőzéséért és a jövő nemzedék egészségéért", becenevén "Babacsalogató alapítvány" munkálatai és tervei, amelyek Dr. Úsapay György johannita lovag és Dr. Úsapay Klára nevéhez kötődnek.

Az Alapítvány hagyományteremtő céllal immár negyedszer adta át, 2020-ban a "Védőnői díj a gyermekáldásért" elismerést. azoknak a védőnőknek, akik sokat tettek a gyermekáldás megvalósulásáért. A média rendezvények fővédnökei voltak Novák Katalin államtitkár (2018), Jeneiné Dr. Rubovszky Csilla, miniszteri biztos, az V. kerület alpolgármester asszonya (2019) és Soltész Miklós államtitkár (2020).

Az Alapítvány szándéka a hazai népszaporulat elősegítése mellett a jövő generáció mentális felkészítése a magától értetődő családi életre és a gyermekvállalás fontosságára. Az Alapítvány terve és kezdődő megvalósulása a Babacsalogató ambulancia-rendszer kiépítése, amelyben a védőnők mellett orvosok, oktatók, pszichológusok, dietetikusok és lelkesek is részt vesznek.

A Johannita Rend Magyar Tagozata egyetért ezzel az ismertetett célkitűzésekkel és felvállalta ennek a kiemelten fontos projektnek a menedzselését. Elkészült a feladat költségel-

irányzata, amellyel a kormányzati szervek támogatását igyekszik a szervezet 2021 januárjában megszerezni.

Az Alapítvány célkitűzései

I. Segíteni azokat a fiatal párokat, akik gyereket szeretnének.

Ide tartoznak azok, akik épp csak tervezik a babát, valamint azok, akik már egy ideje, akár több éve próbálkoznak a fogamzás elérésével. Jelenleg minden ötödik fiatal pár meddő. Sokan közülük már orvosi közreműködést is igénybe vettek, eredménytelenül.

Szeretnénk mindkét csoport részére (összesen mintegy 300.000 pár/év) olyan ambulanciákat létrehozni országszerte és határon túl is, ahol felkészített szakemberek képesek felismerni a fiatal pár problémáját egy hosszabb személyes beszélgetés során. Az ambulanciák esetleg tudnak közvetlen tanácsot adni vagy pedig a probléma ismeretében a megfelelő szakemberhez irányítják a párt. Az ambulanciai munkában olyan egészségügyben, oktatásban, lelki tanácsadásban gyakorlott önkénteseket várunk, akik erre a munkára időt tudnak szakítani. Tervünk az, hogy a babacsalogatóra fordított munkaidejüket állami dotáció honorálja.

Például az ambulancián a fogadó személy egy védőnő, pszichológus, vagy más egészségügyi személy, aki felismeri a pár problémáját, általános felvilágosítást ad arról például, hogy káros lehet a túlzottan stresszes, görcsös állapot, ami segítség nélkül csak rosszabb lehet az évek alatt.

Meddő pároknál, ha súlyos probléma nem látszik, először is felvilágosítást kell adni a reprodukciót segítő módszerekről (Creighton, Billings, NaPro, etc.), az információszerzésről, hogy hogyan ismerhető fel pl. a csúcsnap, vagy kell-e beavatkozásért orvoshoz, képesített egészségügyi dolgozóhoz fordulni.

Az ambulancia dolgozói alapismereteik szerint megfelelő életmódot, táplálkozást, fogamzást segítő vitaminkészítményeket ajánlhatnak, pszichológus vagy mentálhigiénés szakember segítséget ajánlhatják.

Védőnők kitiüntetése

Szükség lehet lelkesek segítségére is olyan pároknál, akik a meddőséget isteni büntetésként fogják fel, vagy akik megkérdőjelezzik a mester-séges megtermékenyítés gondolatát.

Az összetett, több szakterület ismeretét igénylő munkához, elsősorban az ambulancián dolgozók részére egy kézikönyv készül ismereteik kiegészítésére és az egységes módszerek alkalmazására. A könyv egyes fejezeteit alkalmas védőnők, orvosok, pszichológusok, tanárok, lelkesek készítik el. Az ambulancia dolgozói minden fiatal párnak átadnak egy Brossúrát, amely tömören ismerteti azokat az alapszempontokat, amit tudniuk szükséges a további lépések megtételéhez.

Elsődleges cél egy fővárosi központi és koordináló iroda létrehozása, valamint a már körvonalazódott ambulanciák működésének megindítása (Budapest XVII. kerületben a polgármester biztosít egy ingatlant, Szombathelyen Gregersen-Labossa György Johannita lelkipásztor támogatása révén az Evangélikus Egyházközség biztosít helyiséget, Csengerben Dr. Arday András Johannita lovag szervezi az ambulanciát és Szeged-Mórahalmon az idén létesült Johannita Segítő Szolgálat Krízisközpontja biztosít termet a helyi polgármester támogatásával).

Továbbiakban 19 megyeszékhelyen és 23 budapesti kerületben kerül majd sor ambulanciák (2 szobás irodák) megvalósítására. A Magyar Vé-

Soltész Miklós

dőni Egyesület révén tudunk védőnőket alkalmazni az ambulanciák működtetésére megfelelő honorárium mellett. Az egyes ambulanciákon a védőnők mellett orvosok, pszichológusok, dietetikusok, lelkesek is dolgozni fognak heti minimum 2x2 órás intervallumban.

A remélt állami támogatás segíteni fogja a kézikönyv és brossúra megírását, szerkesztését, nyomtatását, valamint a létrejövő ambulanciák éves költségét, beleértve az egészségügyi szakdolgozók munkabéretét.

II. A jövő generációk oktatásának célja

Fontos feladat még iskoláskorban, az ifjú kor elején megtanítani a fiataloknak az egyre növekvő meddőség problémáját, okait, megelőzhetőségét. Meg kell ismertetni velük a család fontosságát, a másik nem tisztetét, a tolerancia fontosságát, az együttélés szépségeit, nehézségeinek megoldását. Intenzíven oktatni kell a gyermekáldás fontosságát a család szempontjából, vallási és nemzeti indíttatással. Az egyszülős családokban felnövő gyerekekkel ismertetni kell a hiányzó apa szerepének fontosságát, a válások természetellenességét, vallási, és családbromboló hatását valamint a párterápia alapvető segítő szerepét.

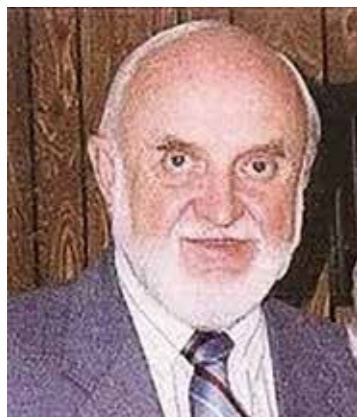
Ennek oktatása többek között az iskolai tanárok, lelkesek, a cserkészlet feladata. Ehhez tanári és iskolai könyvek kellene több iskolai éven keresztül az első osztálytól a középiskola végéig. A munkát csakis lelkes, jól felkészült oktatók tudják teljesíteni. A munkaterv kidolgozása együttműködő szakemberek feladata.

Az Alapítvány feladatának tekinti a tanári és oktatói könyvek megírását, nyomtatását. Kapcsolatot hoz létre a NAT kidolgozóival és egyeztetni velük az oktatás munkáját. Ennek a munkának a munkatervre 2021-ben készül el.

Dr. Ősapay György JL

Szomorúan, de a Teremtő akaratában megnyugodva búcsúztunk öt lovagtársunktól az elmúlt évben:

Bernáth Elemér
1925.05.06. + 2019.12.01

Bernáth Elemér

Bernáthfalvai Bernáth Elemér pataki diák volt, 1943-ban érettségizett az Angol Internátusban. 1944 őszén családjával együtt elhagyta Magyarországot, s Bajorországba menekültek. Édesanyja és féltestvérei 1948-ban visszatértek Magyarországra ő angliai kitérővel 1951-ben érkezett Amerikába. Az egyházon keresztül kapott segítséget, egy fogorvos és családja fogadta otthonába, Coloradóban, Fort Collinsban. A Németországban szerzett állatorvosi diplomával nem praktizálhatott volna, így a fizika tanári pályát választotta. Állampolgárság híján kezdetben nehezen talált munkát, majd Fort Morganban a középiskola alkalmazta, ahol több, mint 60 éven át tanított. Oktatott a denveri egyetemen is. Nyugdíjba vonulása után helyettesítő tanárként 2014-ig dolgozott. A kitaróan összegyűjtött

portrégyűjteményét a Sárospataki Rákóczi Múzeumnak adományozta, ahová ez még halála előtt megérkezett.

A Johannita Rend Magyar Tagozatának (Tengerentúli Altagozat) 1950 óta volt tiszteleti lovagja. 1977-ben lett jogi lovag.

Beder Tibor
1938.06.03. + 2020.05.03

Székely közíró, kutató, földrajztanár, nyugalmazott fűtanfelügyelő Csíkszeredából. A Magyarok Székelyföldi Társaságának lelkes vezetőjeként, a Török-Magyar Baráti Társaság alapítójaként maradandót alkotott és hagyott

Beder Tibor

hátra szeretett népének. Oktatói és közéleti munkássága során a legnehezebb időkben is képes volt hitet, reménységet adni, példát mutatni közössége számára, méltósággal viselve a kommunista diktatúra ellehetetlenítési kísérleteit.

A Johannita Rend Magyar Tagozatának tiszteleti lovagja volt 2009-től, majd 2014-ben Tiszteleti kereszt kitüntetésben részesült. Nagyra becsült és szeretett lovagtársunk a nagy távollás ellenére többször részt vett a Magyar Tagozat lovagi napjain és egyéb rendezvényein, amíg egészsége engedte.

Kékessy György
1935.08.07. + 2020.05.10

Az 1956-os forradalom leverése után el kellett hagynia Magyarországot. 1957-bem az Egyesült Államokba telepedett le, ahol a kaliforniai Los Angelesben kezdett új életet. Amerikában felöltötte a hadsereg egyenruháját, ejtőernyősként

Kékessy György

szolgált, majd okleveles díszkert és környezet-tervező mérnök lett. Munkája mellett fontos volt számára a magyarsága, tisztelte a nemzeti hagyományokat, ezért megérkezése után hamarosan bekapcsolódott az amerikai magyar kulturális életbe, cserkészmozgalomba és alapítója lett a Kárpátok Néptáncsoportnak. Jó ideig Kaliforniában, a Pesedai Magyar Református Egyház presbitereként is dolgozott a magyar református közösség érdekében. Amerikában ismerkedett meg a feleségével, Isov Gertrúddal. A rendszerváltás után együtt települtek vissza a Kékessyek egykori vidékére, Tiszafüredre, ahol az egyik régi családi kúriát vásárolták meg. Szinte azonnal bekapcsolódott a helyi kulturális életbe és a református gyülekezet presbitere lett.

1996 óta tagozatunk jogi lovagja volt, akit még az emigrációban, harminchét évvel ezelőtt, 1983-ban Fáy Gedeon kommandátor avatott lovaggá.

Gróf Degenfeld-Schonburg Pál
1924.05.23. + 2020.07.16

Gróf Degenfeld-Schonburg Pál

Kolozsvárról 1956-ban érkezett Ausztriába, majd Németországban Münchenben telepedett le. Nagyvonalú, diszkrét, megfontolt és szerény úriembernek ismerték, aki mindig fogékony volt az újra. Egész életében támogatta a fiatal tehetségeket és sohasem felejtette el Erdélyt, ahonnan érkezett. Az államosított hadadi kastélyban hatvan évig iskola működött, majd mikor visszakérült tulajdonába, a kastély tetőszerkezetét felújította és az épület környékéről a talajvizet elvezettette majd a Királyhágó-melléki Református Egyházkerületnek adta használatba.

Mélyen vallásos volt és élete utolsó szakaszában betegsége alatt egyre közelebb került Istenhez, megbékélve tért vissza teremtőjéhez.

Rendünk tiszteleti lovagja lett 1978-ban, majd 1988-ban jogi lovaggá avatták.

Derűs, kedves, szerény természetére ma is emlékeznek ismerői.

Nyomárkay István
1937.03.16. + 2020.08.06

Az MTA rendes tagja. Az akadémikus a mai magyar szláv nyelvészet vezető alakja, az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszékének professor emeritusa, az ELTE Szláv Nyelvtudományi Doktori Programjának alapítója volt.

Nyomárkay István

Nyomárkay István 2004-ben lett az MTA levelező, majd 2010-ben rendes tagja. Szlavisztikai tevékenységének, különösen kroatisztikai munkásságának elismerésül a Horvát Tudományos és Művészeti Akadémia levelező tagjává választották.

Tudományos teljesítményét számos kitüntetéssel ismerték el. Egyebek mellett elnyerte a Horvát Köztársaság Hajnalcsillag Rendjét, a Horvát Filológiai Társaság Vatroslav Jagić-emlékérmét, a Szent-Györgyi Albert-díjat, a Pro Universitate Emlékérem és a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat) kitüntetését.

Nyomárkai Nyomárkay István 1992 óta lovagja a Johannita Rend Magyar Tagozatának. 1996-ban Tiszteleti keresztet adományozott neki az Űrmester.

Ökumenikus istentisztelet Keresztelő János mártíromságának ünnepén Bikolpuszta, 2020. 08. 29.

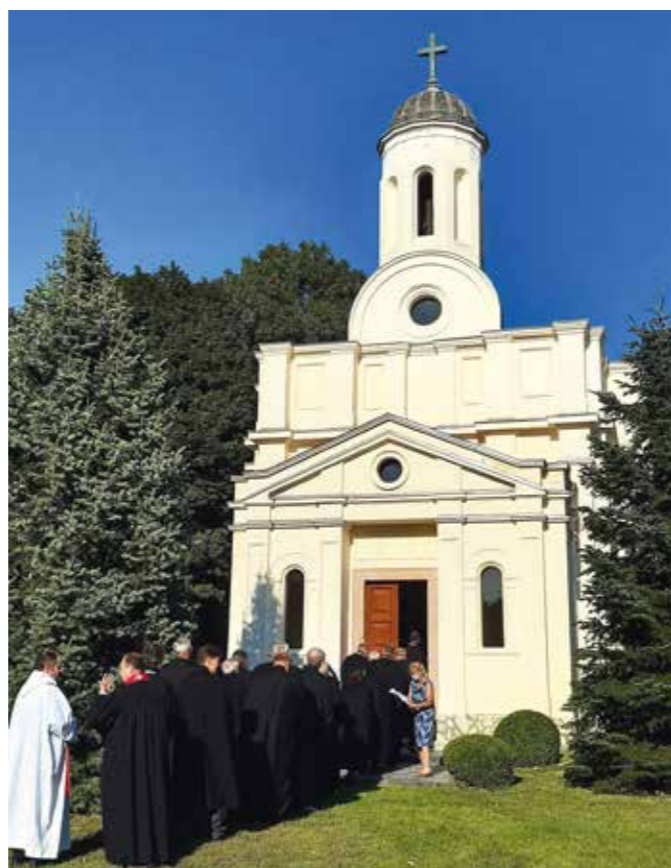
Igehirdetés: Gregersen-Labossa György

Isten igéje viszont nincs bilincsbe verve. 2Tím 2, 9b

Keresztyén Testvéreim! Kedves Máltai és Johannita Lovagársak! Ünnepelő gyülekezet!

Nagy nap ez mai RENDÜNK magyar tagjai életében, hisz először fordult elő, hogy Keresztelő Szent János mártíromságának ünnepén együtt állunk meg Isten előtt, és az Ige fényében erősödhet a Lélek által közös hitünk. Túlzás nélkül gondolhatjuk, hogy egyháztörténeti pillanat tanúi vagyunk. Talán egyeseknek feltűnt, hogy többszám első személyben használtam a szót: RENDÜNK. Igen, és nem a johannita rendre gondoltam csupán, és nyelvbötlés sem volt, hanem vallom, hogy a két magyar ág, a máltai római katolikus és a johannita, „reformált katolikus” ág egy Rendhez tartozik, mert mindannyiunk Ura a megfeszített és feltámadt Jézus Krisztus, aki növekedni akar személyes és közösségi életünkben. Az egyháztörténet egy szakaszában ugyan a felekezeti elterelést bennünket (dél római katolikus, észak pedig reformált katolikussá lett), de ugyanannak a fának a törzséhez tartozunk, és a gyökérzet is egy. Ma már nem mondogatja az egyik ág másoknak: Te vadhajtság vagy, hanem inkább közösen valljuk a régiekkel együtt: „Ecclesia semper reformanda est”, vagyis az egyháznak, azaz minden keresztyén alakulatnak állandó megújulásra van szüksége. Egymás méregetésén túl vagyunk – ez a közös áhítat is ennek a jele –, de ha mégsem, akkor sürgősen túl kell lépniük, és szakítanunk kell a régi sztereotípiákkal, mert az idők gonoszak, és az európai keresztyénség – amelyért lovag eleink hadba szálltak és gyakran vérüket ontották – úgy tűnik, hogy a létének huszonnegyedik órájába lépett. Vagy megerősödik, vagy eltűnik, és úgy jár, mint oly sok keleti egyház, amelynek helyén ma a műezsin hangja hallatszik, vagy csak szétszórt faragott kövek hirdetik egy szebb kor dicsőségét.

A megújulás csak a Szentlélektől jön, aki viszont ott munkálkodik, ahol Krisztus tanítványai hívják és várják, és szüntelenül az egységért imádkoznak. Ő az EGYSÉG lelke. Döbbenjünk rá, hogy összeköt a Király, Krisztus és az ő előhírnöke, rendünk patrónusa Keresztelő János, az útegyengető.

Egységbe kovácsol a keresztség, a Szentháromságba vetett hit és az ebből fakadó szolgáló élet, a diakónia, és nem utolsósorban a hazaszeretet, vagyis magyarságunk, mint a Teremtőtől kapott szép hivatás. „Itt élned, halnod kell!”

Pál római fogságból írja levelét a fiatal apostoltársnak, de mondhatjuk bátran a „rendtárs” Timóteusnak, és a levél egyfajta apostoli végrendeletként is felfogható. Pált az evangélium hirdetése miatt bilincsbe verték, mert Isten szavát bátran hirdette, a hitet védte és reábizottakat gyámolította. Keresztelő (Bemerítő) János is prófétai erővel kiáltotta Isten szavát, amely repült, mint a nehéz kő, és megtalálta a bábkirály Heródest, aki törvénytelen módon élt Heródiással. A hamis próféta mindig disztingvál, de az Úr prófétája csak engedelmesen szólja az igét, és ezért előbb utóbb érdeket sért, sőt káini indulatot gerjeszt. Így is lett, hisz a hiúságában sértett és bosszúálló asszony – felhasználva leánya érzéki táncát – kelepcebe csalta Heródest, akinek parancsára tálon hozták elé Keresztelő János levágott fejét. (Márk 6, 14-29)

Pált Krisztus után 67-ben börtönéből Néró parancsára a vesztőhelyre vitték, és – a hagyomány szerint – kard által lefejezték. A próféta és az apostol sorsa ugyanaz volt, mert Istennek engedelmeskedtek és nem az embereknek.

Keresztelőnek megadatott, hogy békeességben halt meg. Feszítette a kérdés, hogy ki valójában Jézus. Ő a megígért Messiás, vagy valaki más várjon. Választ kért, és nem kellett bizonytalanságban meghalnia. Jézus üzent neki: „Menjete, és mondjátok el Jánosnak, amiket hallotok és lát-

tok: Svakok látnak, és bénák járnak, leprások tisztulnak meg, és süketek hallanak, halottak támadnak fel, és szegényeknek hirdettük az evangélium, és boldog, aki nem botránkozik meg énbenem.” Ő nem botránkozott meg, hanem hitt, és az örökkévalóság örököse lett, és neve fennmarad, amíg a világ világ. E név hordozója Rendünk. Isten igéje nincs bilincsbe verve, és lefejezni, megsemmisíteni sem lehet, hisz maga Jézus mondta a tanítványok elhallgatásáról: Mondom nektek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani. (Lk 19, 40)

Isten igéjét nem lehet bilincsbe sem verni. Micsoda kép és micsoda erő van a teremtő szóban. Ahol a Lélek munkálkodik és a szeretet ereje győz, ott teremtő erő szabadul fel és egyetértés lesz, és a diabolos széjjel vető, romboló, Kain-i indulatú tombolása véget ér, és lecsendesedik a tenger. A Szentlélek jön, de ott kap a vitorlába, ahol a hajó legénysége készen áll, és közösen várja, hogy jöjjön az áldás. Keresztelő János fejvesztése, de Pál mártíromsága is Jézus Krisztusra mutat, aki meghalt értünk, de Isten feltámasztotta, és él. A megváltás és megszentelés nagy és drága műve a Szentháromság Istennek. Sötétségben fényesség és fényességben ragyogás. Keresztelő mondja: Aki hisz a Fiúban, örök élete van. (Jn 3, 36). Az örök élet minősége felől rendezzük be halandó életünket és akkor a lovagi fraternitásunk hajóvá lesz, amelynek vitorláját a Lélek ereje hajtja.

Ámen.

Segítünk a világban

A Johannita Segítő Szolgálat a korona vírus alatt

Év vége felé közeledvén és visszatekintve az elmúlt esztendőre, elsősre azt gondoltam: ez az év nem hozott semmi újat. Be voltunk zárva, karantén, távoktatás, elmaradt táborok, elmaradt szállítványok, elmaradt találkozások... Miről is lehet írni? És ahogy végignézttem a naptáramat, feljegyzéseimet, fényképeimet, rá kellett jönnöm, hogy ebben a szokatlanul nagy „csendben” is mennyi minden történt. Ezeket próbálom meg a következőkben számba venni:

Mórahalom

Először is év elején elkészült és kis ünnepség keretében júniusban átadtuk a mórahalmi Krízisközpontot. Az épület rendelkezik a segélyszállítványok tárolásához megfelelő raktárhelyiséggel, és az azokat szétválogató, csoportosító, újraelosztó munkához is alkalmas helyiségekkel. Ezzel a kezdeményezéssel a Segítő Szolgálat munkája Dél-Magyarországon is megveti a lábát, és a határon túli, déli vidéki működéshez is segítséget fog nyújtani.

A segélyosztáson túlmenően az épület alkalmas oktatási tevékenységre is, így a Johannita Segítő Szolgálat másik fő területének, az elsősegélynyújtó illetve katasztrófavédelmi, tűzvédelmi képzéseknek is helyet ad.

A létesítmény az EFOP pályázat keretében jött létre, és azóta több szállítvány is érkezett oda, s ruhaosztás is történt.

Év elején kiegészítő támogatásért fordultunk a minisztériumhoz, mert működési költségünk szükséges bizonyult. Működésre már nem, de a működést elősegítő eszközökre jelentős keretet kaptunk: Raktárunkba magasemelős (5,4 méter magasságig) elektromos gyalogkísérő targoncát vásároltunk, ami lehetőséget nyújt arra, hogy az új raktárba telepített állványzat használatával a kisebb alapterületet ellensúlyozhassuk. Ráadásul egy kis elektromos meghajtású személygépkocsit is beszereztünk, egy VW E-Up-ot, ami

az oktatásokhoz szükséges. A fővárosban folyó iskolai oktatások esetében komoly parkolási díjat kellett fizetni, ami jelentősen megnövelte az egyébként ingyenes képzéseink költségét. Ez most a zöld rendszámnak köszönhetően megtakarítható, és – állítólag – az üzemeltetése is olcsóbb, mint egy hagyományos járműnek.

S még egy fontos járműbeszerzéséről számolhatok be:

A mentőautóknak 13 év a felső korhatára, s a tartalék autók idén betölti ezt a kort. Pótlásáról kellett tehát gondoskodni. Eddig a német vagy az osztrák johannitáktól vettünk – jelképes összegért – náluk már kiselejtezésre kerülő járműveket, amelyek 3-4 évig még jól kiszolgáltak bennünket. Idén azonban – elsősorban a koronavírus járvány miatt megnövekedett használat miatt – nem tudtak számunkra felajánlani egyet sem. Így más megoldás után kellett nézni. Hosszas keresés, szervezés után Szlovéniából vásároltunk egy teljesen felszerelt mentőautót,

Targonca

aminek fedezetét az a svájci alapítvány biztosította, amely a terényi tábor második ütemének megvalósítását is segítette. December közepén

sikerült megszerezni rá a magyar rendszámot, januárban megkapja a hatósági engedélyeket is és munkába állhat.

Új mentő átvétel

Ehhez tartozik, hogy új helyre került a mentőszolgálatunk: sok év „vendégeskedés” után a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Bem rakparti állomásáról az OMSZ Budaörsi állomására költöztünk. Mind a MMSZ eddigi vendégszeretétét, mind pedig az OMSZ befogadását ezúton is köszönjük.

De nem csak tárgyasult formában gazdagodhattunk. A járvány miatt fel kellett függeszteni a tantermi oktatásokat, ami arra ösztönzött, hogy átálljunk a távoktatásra. Természetesen nem mindent lehet az elsősegélynyújtásból on-line leadni, de az időnkénti enyhítésekkor sikerült legtöbb esetben a gyakorlati részeket is megtartani. Ennek későbbiekben is hasznát vehetjük.

Mentőseink pedig a szokásos hétfői sürgősségi ellátásban való részvétel mellett besegítettek a Covid tesztelésbe is, az első hullámban mintegy 1100 tesztelést végeztek.

A második hullám során sikerült egy egészségügyi-ellátó céggel szerződni, és a náluk megrendelt tesztek elvégezve egész komoly bevételhez jutottunk. Folyamatban van egy másik szerződés is – ezzel együtt persze inkább szeretnénk, ha erre a tevékenységre mielőbb elmúlna az igény...

Szokatlan évet zárunk tehát, de elmondhatjuk: „Mindaddig megsegített minket az Úr!

(1Sám 7,12)

Porcsalmy László

Húsz éve gyümölcsöző kapcsolat a Baden-Württembergi Bodensee Alttagozattal

Az előző év végén, decemberben hosszú évek után ismét a szombathelyi Dominó Trans KFT kamionja gördült be Hűvösvölgybe, hogy Bad Schuifenried városából a Szehtlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálatnak nagyjértékű adományokat szállítson.

Hans Klein & Co

Immáron húsz évre nyúlik vissza tagozatunk és az ottani altagozattal a kapcsolat, amelyet a kezdetek-kezdetén dr. Fabiny Tibor RR tagozati káplán úr épített ki és ápolt. Emlékszem, hogy 2000. év tavaszán egy késő esti órában kedves egykori professzorom hívott telefonon, és kérdezte, hogy fogadjunk-e Szombathelyen német johannita barátait, akik segélyszállítvánnyal érkeztek, de indulnak vissza Németországba, és sok olyan adományuk van, ami esetleg az éppen felépült szombathelyi idősek szeretetotthonának hasznos lehet. Késő este, három megfáradt német úr érkezett a maguk vezette kis teherautóval név szerint Echart Laskowsky, Volker Friedemann lovagok, és Hans Klein a JUH Bad Schuifenried vezetője. A jó hangulatú este és a másnapi őszinte beszélgetés eredménye a húsz éven át tartó kapcsolat lett, amely Ungarn Hilfe néven vonult be a johannita történelembe.

Bánfi Péter ügyvezető igazgató úr nem sokkal e német első vizit előtt járt a lelkesítő hivatalban, és felajánlotta saját és cége segítségét gyülekezetünknek. Valószínűleg ő sem gondolta, hogy a lelkesítő rövid időn belül szavain fogja, és német barátainkkal összeismerkedve, egészen 2011-ig a Domino Trans Kft segélyszállítványok sokaságát szállította Magyarországra. E kapcsolatnak köszönhetjük mindketten azt is, hogy 2003-ban meghívást nyertünk a magyar lovagi közösség-

ezt kezdettől fogva nagyra értékelték, és komoly partnerként kezelték minket. A Baden-Württembergi tagozat kommandátora és kincstárnoka is az ügy mellé állt, sőt a rendi vezetés is figyelemmel kísérte a magyar – német együttműködést. Persze a szállítványok volumene miatt a szombathelyi és budapesti intézmények mellett Terény, Hódmezővásárhely, Erdély, Kárpátalja,

Önkéntesek Augsburgban

be. Az Ungarn Hilfe valójában Bánfi Péter nagyvonalú támogatása miatt – hisz vállalta cége a szállítási költségeket – így partneri kapcsolattá nemesedett, és magyar johannitaként is komoly hozzáadott értéket jelentett. Német barátaink

és Kelet-Magyarország több települése is részesült a segélyszállítványokból. Német barátaink egyre nagyobb projekteket készítettek elő, így szereltek le például egy sporthotelt, amelynek teljes berendezése Magyarországra került, és

amelynek lebontásában a szombathelyi férfikör tagjai, német johannita fiatalok, lovagok és önkéntesek segítettek. A felszerelések nagy része a KIE (CVJM) balatonyöröki üdülőjében a mai napig használatban van. Később, az akciók kiterjedtek Svájcra is, ahonnan Professor Ernst Dieter Wachsmuth lovagtárs vezetésével és a svájci tagozat támogatásával szintén nagy adományok érkeztek. A szervezésbe később bekapcsolódott komendátori megbízottként Hilmar Grothe gróf is, aki tagozatunk tiszteletbeli tagja lett, és rendszeres résztvevője lovagi napjainknak. Ne feledjük, hogy a szállítmányok hasznosságán túl, igazi barátokat is szereztünk. Egy-egy művelet számos német lovagtársat, feleséget, családtagot és önkéntesek sorát mozgató meg, akik e munka során megismerték hazánkat és szolgálatunkat. Német és svájci lovagtársak érkeztek rendszeresen a szállítmányokkal, és sokan közülük valóban a magyar történelem, táj, borok és kultúra nagy barátai lettek. A kapcsolat nem csak a szállítmányok kapcsán fejlődött, hisz a szombathelyi johannita elsősegélynyújtó iskolások többször vettek részt németországi versenyeken, tanulmányi utakat szerveztünk, és német önkéntesek is jöttek teljes menetfelszerelésben a Szélrózsza evangélikus ifjúsági találkozó elsősegélynyújtó állomását felépíteni azért, hogy a magyar fiatalokkal közösen szolgálatot teljesítsenek. Hospice szemináriumot szerveztünk Szombathelyen és a férfikör is tanulmányi úton vett részt a Boden tó környékén, míg a

lajoskomáromi evangélikus fúvószenekar hangversenykörútra indulhatott szintén württembergi johannita támogatással.

Mára Hans Klein és lelkes csapata maradt talpon, és az utóbbi években a Sarepta támogatását végezték. Idén decemberben a pandemia ellenére a Freiburg-i johanniták 300 ajándécsomagot készítettek a Szehtlo intézmény lakóinak, és egy kamionnyi segélyszállomány gyűlt össze, amit az intézmény ismét a Domino Trans Kft támogatásával, és mindenekelőtt Bánfi András ügyvezető igazgató úr segítségével szállított Budapestre. Német barátaink már készítik a január végi, február eleji transzportot, amely egy leszerelt idő otthon berendezéseit hozza Dunakeszire, ahol egy új időszak bútorozása a cél, tehát úgy

Gregersen-Labossa György

tűnik, hogy a munka és a kapcsolat ápolása folytatódik tovább.

Hans Klein és felesége közben nyugdíjba vonult, de ugyanolyan lelkesedéssel szervezi a munkát. Köszönet érte.

Bánfi Péter jogi lovagtársunkkal a szombathelyi evangélikus Credo Rádió interjút készített a szolgálatról, amelyet érdemes meghallgatni e cikk olvasójának is!

Elérhető a következő linken:
<https://youtu.be/RaCiYgKDDUk>

IV. Frigyes Vilmos porosz király „keresztyén-monarchikus” projektje

IV. Frigyes Vilmos porosz király 1852. október 15-én az alábbi tömör rendeletet adta ki: „A Balley Brandenburg helyreállítattott”.

E valóban tömör és Rendünk történelme, és mai léte szempontjából oly fontos idézettel kezdődik Andreas Graf von Hardenberg RR kiváló tanulmánya, amely az általa, de a johannita rend felkérésre kiadott nagyszerű kötetben jelent meg, amelynek rövid ismertetése is olvasható mostani értesítőnkben.

A tizenöt oldalas tanulmány teljes közlésére most nem nyílik lehetőség, ezért csak kedvcsinálónak szánva írunk néhány gondolatot a figyelemre méltó dolgokról.

Valljuk meg őszintén, hogy magyarként a porosz királyi család életéről és jelentőségéről nem sokat tudunk, de johannita múltunknak megismerése mindannyiunknak kívánatos.

A Hohenzollern dinasztia mindenkor tagjaként a johannita német és nem német tagozatok legfőbb vezető tisztségét a mai napig a porosz királyi fenség tölti be, aki e szolgálatával arisztokratikus minőséget és kontinuitást biztosít, amely bizonyos értelemben kuriózumnak számít Európában, mégpedig különösen azokban az országokban, ahol a demokratikus társadalmi berendezkedés nem alkotmányos monarchia kezei között valósul meg.

A porosz evangélikus uralkodók közül III. Frigyes Vilmos (1770-1840) a felvilágosodás sod-

IV. Frigyes Vilmos porosz király

rában, nagy uralkodói önbizalomtól vezérelve látott neki, sok kérdést tekintve ugyan vitatható módon, az egyházi viszonyok reformálásához. Nem utolsó sorban a franciák háborús jóvátételéhez szüksége volt a johanniták jelentős vagyonyára, és így 1810. október 30-án megjelent ediktumában megszüntette a századok óta fennálló Balley Brandenburg-ot. Bátorkodunk megjegyezni, hogy a dolgok megértése szempontjából talán csak apró adalékként szolgál, de jó tudni, hogy e porosz uralkodó a szabadkőművesség elkötelezett támogatójaként is jeleskedett.

Ugyanakkor fia, IV. Frigyes Vilmos egészen más lélekkel és uralkodói attitűddel bírt. Egyházpolitikájában jó értelemben vett liberálisabb korszakot nyitott, és az egyház fokozatos függetlenné válását az államtól támogatta, sőt eszményként az újszövetségi egyházmodellt tartotta mintának. Ugyanakkor a társadalom szinte minden területén, így különösen a szociális ellátás megszervezésében az egyházzal, és egyházi szervezetekkel, így az általa ismét életre hívott, és még nyolc élő johannita lovaggal újjáélesztett johannita renddel is, mint a porosz állam fontos partnerével számolt. Államelméletét egy olyan világban képviselte, amelyik éppen kiábrándult a felvilágosodás eszméje által vezérelt társadalom mindennapjait érintő következményektől. **Ő komolyan gondolta, hogy az állam és társadalom ideális működése az uralkodó és a nép közötti bizalom, barátságos viszonyon és szereteten alapul.** „Egyszerű, valódi német és keresztyén kormányzás, tisztelet, hűség, világosságra törekvés, jog és igazság, a kor haladtával járó bölcsesség, de hősies ifjú hév” – 1840-ben, mintegy hatvanezer ember előtt mondta el trónfoglaló beszédét a rendkívüli retorikai képességekkel áldott király. Fenti gondolatai miatt kritikusai romantikus, anakronisztikus álmodozónak tartották. Kétségtelen tény, hogy a királyi uralmának alapjait mély hitében és szakrális jellegében kereste. A francia forradalom és felvilágosodás óta uralkodó nézet szerint a haladás és modernitás az egyedül elfogadható társadalomformáló elvrendszer, amelynek a következménye expressis verbis, hogy nincsenek örök értékek és viszonyítási pontok a világban. A 19. században éledő, a huszadik századot nyomorgató ateista marxizmus és az ebből fakadó, és manapság is számos alakot öltő társadalomjobbító hagyományos elképzelések gyakran diabolikus erővel hatottak és hatnak a világban. Ezen ideológia terjedésének hajnalán az uralkodó szinte prófétai érzéssel igyekezett a keresztyén hit és erkölcs fundamentumait megerősíteni.

IV. Frigyes Vilmos porosz király

A porosz király vallásosságát, és uralkodása szellemi, lelki és intellektuális háttérét segítette a német egyházi ébredés és a belmisszió (az evangélikus egyház társadalmi kérdésekre reagáló mozgalma), amelynek olyan nemes képviselői, mint amilyen Johann Hinrich Wichern is volt, a király tanácsadói közé tartoztak. E korszakban elképzelt állam és egyház közötti együttműködés modellje, később, a második világháború után a nyugati német, és egyéb országok szociális és társadalmi berendezkedésének előképeként is értelmezhető.

A királynak számos politikai kihívással kellett szembenézni, mint az alkotmányozás, majd 1848. év forradalmi kihívása, vagy a porosz vezetésű császárság létrehozása, amelynek uralma alatt még nem jött el az ideje. Mindezt tetőzte az apja által véghezvitt evangélikus egyházi reform körüli elégedetlenségek sokasága (törvényi rendelettel egységesítették a kálvini és lutheránus egyházat, amely komoly teológiai ellenállást váltott ki, illetve a trón és oltár egyiségének problematikája is tovább élt). A római katolikus felekezethez való viszony rendezése sem várható tovább, különös tekintettel a vegyes házasság égető kérdésére.

A tanulmány alaposan ismerteti a porosz uralkodó munkásságát, de a fontos ismeretekhez jutunk a korabeli egyházi és diakóniai viszonyokról és küzdelmekről. Az államegyház lebontása még nem járt sikerrel az uralkodása alatt (1861-ben halt meg), sőt a diakónia sem vált egyik napról a másikra a német evangélikus egyház kiemelt programjává, de a folyamat elindult, és a király és az állami apparátus nagyban segítette, hogy egy újfajta reformáció elindulhasson a belmissziós mozgalommal. A 19. század közepétől a belmisszió és a diakónia egyletek, alapítványok, mecénások, irgalmas társaságok, keresztyén civil kezdeményezések keretében óriási lendületet vett, amelynek szerves része volt a Balley Brandenburg, az a német johannita rend helyreállítása és diakóniai szerepének pozicionálása, amely a mai napig a johannita nyolchegyű kereszt alatt végzett hitvédő és segítő szolgálatot a német szociális ellátórendszer és a diakónia meghatározó szereplőjévé emelte. Ebből az örökségből élünk, amelyet az egyház Ura adott, és e gondviselő munkájában jelentős szereppel bírta meg IV. Frigyes Vilmos porosz királyt, aki a kultúra, építészet, egyházpolitika és diplomácia területén is jelentős hatást gyakorolt.

Rendünk életéből

Különleges helyzetünkben következik, hogy magyar tagjaink tájékozottsága a Johannita Rend központi eseményeiről némi kívánnivalót hagy maga után. Bár mindenki megkapja nyomtatásban az évente négyszer megjelenő rendi újságot, a német nyelv ismerete nálunk nem általános és egy fordítóprogrammal nekiállni a cikkek olvasásának igencsak komoly eltökéltséget igényel – bár tudom, hogy van aki megteszi.

Mindazért röviden összefoglalom az elmúlt időszak eseményeit, mert fontos tudnunk, hogy a Johannita Rendben, amelynek szerves részé vagyunk mi minden történik.

A Johannita Rend intézményei, a 16 kórház 3700 ágygal és 6500 alkalmazottal és közel 100 időotthon 8000 ápolat lakóval nagy erőfeszítéssel és keresztényi alapon látja el feladatát a

Covid pandémia idején. Az előírások betartásával és a szeretet parancsát szem előtt tartva gyógyítják a betegeket és vigyáznak az idős lakókra. A megbetegedések száma mind a személyzet, mind az ellátottak között alacsonyabb az országos átlagnál, rendkívüli intézkedésre ez idáig nem volt szükség. Reméljük és hisszük, hogy ezt az eredményt a jövőben is sikerül megoldani.

A vírus miatt életbe léptetett korlátozások miatt a személyes részvételt igénylő nagyobb létszámú események elmaradtak. Így a tavaszi káptalan ülésre, a nyári jogi lovaggá ütés ünnepségére sem került sor, az őszi káptalant pedig Zoom segítségével tartottuk meg. Közben azonban számos témában történt említésre méltó esemény.

Az alábbiakban látható az eddigi és az új logo:

DIE JOHANNITER.

DIE JOHANNITER.

JOHANNITER

JOHANNITÁK

A Johannita Hospize Jeruzsálemben

Johanniter Hospize

A káptalan már évek óta foglalkozik azzal, hogy a Jeruzsálem belvárosában, a Via Dolorosa 8. stációja mellett lévő Hospize épületet a rend céljaira jobban ki kellene használni. Az utóbbi évtizedekben ez a ház üzemeltetésre ki van adva egy keresztény szervezetnek. Most a Svájci Tagozat által szerzett adományból lehetőség nyílik az épület felújítására és belső átalakítására és a johannita család céljainak jobban megfelelő hasznosítására. Rövidesen lehetőség nyílik itt johannita zarándokoknak megpihenni, akár néhány napra meg is szállni.

Új Internet megjelenés

A „céges” megjelenéssel összhangban teljesen átalakították a rend honlapját is. Ezt már szeptemberben feltették az internetre, célszerű megnézni és kicsit tájékozódni benne. Az első benyomások azt mutatják, hogy a honlap kissé vállalkozás jellegű lett és kifelé első tekintetre a szolgáltatásokat igénybe vevőknek kíván látványos, harsogó figyelemfelhívó információkat küldeni. Persze kis keresgélés után megtalálhatjuk a Rend információfejezetét is az eddigiektől eltérő stílusban és felépítésben, de korrekt módon. Érezhető, hogy még nem minden hivatkozás működik kifogástalanul és folyamatosan tökéletesítik a rendszert.

Itt említeném meg, hogy mivel közvetlen elérhetőség van a Magyar Tagozat honlapjára is, nagyon fontos a mi internetes megjelenésünk tartalmának frissítése, feltöltése és formájának korszerűsítése is, aminek munkáját a Segítőszolgálattal közösen megkezdtük.

Tomcsányi István VK

Új megjelenési forma és Corporate Design

A 2002 óta használt megjelenés két éves előkészítés után külső cég bevonásával megújításra került. Ennek okát a megváltozott kommunikációval és az új felületek (számítógép, okostelefon) széleskörű alkalmazásával indokolták, mivel ezek egyszerűbb üzeneteket és más formákat igényelnek. A kiadványokban új dizájn elemeket és új színeket is alkalmaznak (kék, sárga) és. Némileg változik a johannita-vörös árnyalata is de az eddigi a szín is használható. A régi design elemek még tovább használhatók, pl. járműveken, egyenruhákban nem kell cserélni. Számunkra egyelőre az várható el, hogy törekedjünk az új logo folyamatos átvételére. Javasolni fogjuk, hogy az új dizájnban a JOHANNITER elnevezés helyett a nyolccágú kereszt jobb oldalán mi a JOHANNITÁK feliratot fogjuk alkalmazni.

Lehet-e még könyveket manapság adományozni? Ha igen mit kell tennünk? Erről ír lovagársunk:

A könyvek értéke és kezelése

A protestantizmus elterjedésének egyik legfontosabb eszköze az írásbeliség volt. Ennek most is érezhető hatása, hogy családjainkban, intézményeinkben arányai szerint több könyv található, mint általában. E könyvek sok esetben adományként hozzánk kerülnek. Kérdés mi az értékük és mit tegyünk velük?

Johannitaként két fontos érték hordozói:

• A könyv – kulturális érték.

Mindenekelőtt a Sola Scriptura elve miatt, hiszen minden hozzánk kerülő adományban találunk Szentírást és jelentős számú hitméllyítő irodalmat, melyek idős gondozó intézményekben új életre kelnek.

Másrészt a szépirodalom helye minden magyar nyelvterület intézményében ott van.

Az életvitellel kapcsolatos irodalom pl. kertészeti, barkács, szakácskönyvek a szegényebb településeken kapósabbak. Ugyanitt forogtató az alap- és középfokú szakkönyveket, melyek az új technológiák (pl. építkezés) megismerésében segítik honfitársainkat.

És igen fontos az oktatás, iskolák támogatása. Szaktanári irodalommal és a diákoknak tankönyvekkel.

• A könyv adományok fogadása, válogatása és célhoz juttatása – közösségépítő tevékenység.

Trefort tankönyvei

Önkéntes könyvrakodók

E folyamatban résztvevők új baráti közösséget alakítanak ki, mely további szeretetteljes és karitatív kapcsolatok forrása lehet.

Már magáért a könyvek befogadásáért is hálásak az adományozók, hiszen szeretett könyveik új életre kelnek. A válogatás munkája az idősebb társaink számára biztosít értelmes elfoglaltságot. Fiaataljaink szívesen vállalják a rakodás, szállítás tevékenységét.

Önkénteseink és lovagjaink feladata pedig a jó kapcsolatok kialakítása egyrészt, hogy az adományozók bízzanak bennünk, hogy nem a zúzdába kerülnek könyveik, másrészt pedig, hogy megtalálják azokat a helyeket, ahol ezek jó otthonra lelnek.

Lássuk az idei év legsikeresebb adományozását:

Május

A Trefort Gimnázium könyvtárosa Marác Mónika megkeresett azzal, hogy kiválogatja a jóminőségű tankönyveket határon túli, vagy hazai felhasználásra, működjük együtt.

Június 15.

A nagyváradi Országos Magyar Továbbképző Központ könyvtárosa vállalta a könyvek fogadását és szétosztását.

Június 20.

Tőkés László lovagársunk az első négy dobozt elvitte Nagyváradra.

Június 24.

Trefort Gimnáziumban további 64 db doboz tankönyv és tanári segédanyag kiválogatásra és csomagolásra került.

Július 20.

Nekezsény polgármesternője Uj-Tózsza Csabáné hasonló volumenű könyvadományt (ifjúsági és szépirodalom, lexikonok) ajánlott fel, melyet a nagyváradiak készek voltak elfogadni.

Október 4.

A Budapest-Belvárosi JSSZ csoport felpakolta teherautónkra a könyveket és másnap Missura Gábor lovagársunk elvitte Nagyváradra.

Konklúzió:

Érdemes könyvadományokat fogadni, szelektálni, továbbítani. Erősíteni tudjuk ifjúsági csoportunkat az értelmes feladattal, lovagársaink készek venni a diakóniai munkában.

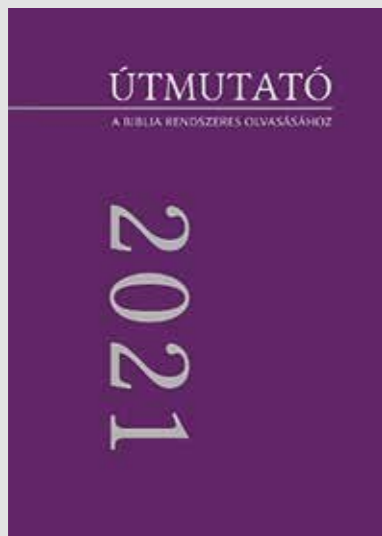
Avar Gábor

Könyvajánló a Luther Kiadóból

2021-ben is megjelent:

- Útmutató a biblia rendszeres olvasásához (Losungen) egyszerű és magyarázatos formában
- Evangélikus Naptár 2021. évre
- Örömmüzenet. Lelki útravaló az év minden napjára

Megvásárolható a boltban (Bp, Üllő út 24.) és online: <https://bolt.lutherkiado.hu/>

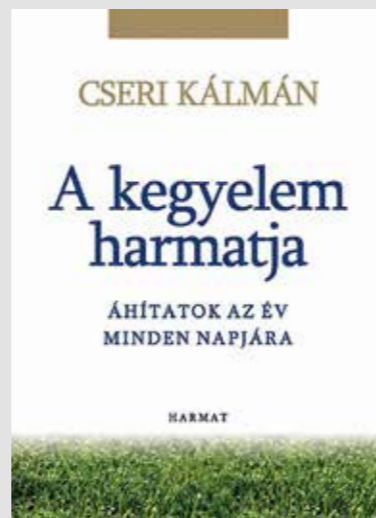

A Kálvin Kiadó és a Harmat Kiadó újdonságai

Kálvin Kiadó:
1113 Budapest, Bocskai út 35. kalvin.kiado@kalvinkiado.hu

Harmat Kiadó:
1113 Budapest, Karolina út 62.

A biblia, keresztyénség és felvilágosodás (Könyvajánló)

Kiegészítve egy pillantás erejéig a zsidósággal és az iszlámmal

E különös címmel jelent meg 2019-ben a Wichern Kiadó gondozásában egy figyelemre méltó könyv, amelyet Andreas Graf von Hardenberg rendtársunk, a Johannita Rend Brandenburgi Tagozatának felhatalmazásával adott ki. Az előszót és két tanulmányt rendünk dékánja, Christoph Markschies írt. A szerzők jelszó kortárs teológusok közé tartoznak a berlini Humboldt Egyetem teológiai fakultása, és egyéb teológiai műhelyek munkatársai.

A teljesség igénye nélkül néhány érdekes tanulmányt megemlítnék. Ch. Markschies professzor a modern kor előtt felvilágosodásról írt nagyszerű tanulmányt, amiben Origenész és Maimonidész életén és munkásságán keresztül tárgyalja témáját. Notger Slenczka Luther felvilágosodásra ható teológiájáról értekezik, míg Dorothea Wendebourg Luther és a zsidóság viszonyát vizsgálja. Érdekes tanulmányt olvashatunk a pietizmus és felvilágosodás kapcsolatáról, és a szunnita iszlám megújulásáról. Az utóbbi cikket Gudrun Krämer jegyzi.

A könyv érdekes, és a johanniták történelmével is összefüggő két tanulmánya közül az

egyiket maga a szerkesztő írta, Hardenberg gróf, aki IV. Frigyes Vilmos porosz király személyiségét hozza közel hozzánk, és az ő keresztyén-monarchikus államelméletét ismerteti. Andreas Stegman pedig a 19. századi német szociális protestantizmus hátterét boncolgatja írásában. Wolfgang Huber korábbi püspök Hitvallás és ellenállás címmel Dietrich Bohneffer egyházi küzdelmeit elemezi. Dorothea Wendebourg a re-

formáció jubileumra tekint vissza, és a „Lutherképekkel” (Luthernek tulajdonított szerepek és elnevezések) kapcsolatban értekezik. Végül rendi dékánunk zárja, amolyan keretes műként a sort tanulmányával, amelyben a keresztyén ember szabadságáról és a reformáció és felvilágosodás kapcsolatáról osztja meg az olvasókkal értékes gondolatait.

Igen színvonalas tanulmánykötet került ki a nyomdából Rendünk jóvoltából, amely hosszabb időre a lovagi közösségeknek érdekes témákat kínál olvasásra és megvitatásra. Igyekezzünk a jövőben egy-egy tanulmányt magyarul is közzé tenni.

Die Bibel, das Christentum und die Aufklärung. Mit einem ergänzenden Blick auf Judentum und Islam.

Herausgegeben von Andreas Graf von Hardenberg im Auftrag der Brandenburgischen Provinzialgenossenschaft des Johanniterordens Wichern-Verlag GmbH, Berlin 2019

Lapunk szerzői:

- PRÖHLE GERGELY: jogi lovag, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője
- BALOG ZOLTÁN: a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke
- GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY: evangélikus lelkész, jogi lovag, a Johannita Rend Magyar Tagozatának káplánja
- ÓDOR LÁSZLÓ: jogi lovag, a Johannita Rend Magyar Tagozatának altagozat vezetője
- DR. LELBACH ÁDÁM: jogi lovag
- DR. BÉKÁSSY N. ALBERT: jogi lovag – NyEMRLSz világi elnök
- DR. ŐSAPAY GYÖRGY: johannita lovag, professzor
- SOLTÉSZ MIKLÓS: a Miniszterelnökség államtitkára
- PORCSALMY LÁSZLÓ: jogi lovag, ispotályos, a Johannita Segítő Szolgálat elnöke
- AVAR GÁBOR: jogi lovag, a lovagi diakónia vezetője
- TOMCSÁNYI ISTVÁN: a Johannita Rend Magyar Tagozatának vezérlő komendátora

ÉVES PROGRAM 2021

Január 27.	(szerda)	Hóvégi altagozati közösség (internet)
Február 24.	(szerda) 15 ⁰⁰	Konventülés
Február 24.	(szerda) 17 ³⁰	Hóvégi altagozati Közösség (internet)
Március 27.	(szombat) 10 ⁰⁰	Nagybőjti csendesnap (internet)
Április 24.	(szombat)	Johannita szeminárium új lovag jelölteknek
Április 28.	(szerda) 15 ⁰⁰	Konventülés
Április 28.	(szerda) 17 ³⁰	Hóvégi altagozati közösség (internet)
Április – Május	pontosítása az év elején	Jogilovagi szeminárium (Nieder-Weisel)
Május 20-24.	(csütörtök-hétfő)	Csíksomlyói zarándoklat (M*)
Június 26-27.	(szombat-vasárnap)	Ritterschlag /Kibővített Káptalan (Nieder-Weisel)
Június 27.	(vasárnap) 11 ⁰⁰	János napi Istentisztelet (Margitsziget)
Augusztus 19.	(csütörtök) 18 ⁰⁰	Ökumenikus Istentisztelet (Szilágyi Dezső téri ref. templom)
Augusztus 20.	(péntek)	Szent Jobb Körmenet (M*)
Augusztus 28.	(szombat)	Ökumenikus istentisztelet Bicol
Szeptember 24-26.	(péntek-vasárnap)	Lovagi nap (Budapest)
Szeptember 29.	(szerda) 15 ⁰⁰	Konventülés
Szeptember 29.	(szerda) 17 ³⁰	Hóvégi altagozati összejövetel
Október 27.	(szerda) 17 ³⁰	Hóvégi altagozati összejövetel
Október 31.	(vasárnap)	Reformáció ünnepe
November 19-21.	(szombat-vasárnap)	Kassai Szent Erzsébet zarándoklat (M*)
November 24.	(szerda) 15 ³⁰	Konventülés
November 24.	(szerda) 17 ³⁰	Hóvégi altagozati összejövetel
December 4.	(szombat) 10 ⁰⁰	Ádventi csendesnap

(M*) Máltai szervezésben

A koronavírus járvány miatt változások lehetnek!

Számlaszámaink:

A Johannita Rend Magyar Tagozata: tagdíjakat, adományokat és egyéb befizetéseket ide kérjük:
ERSTE Bank Hungary, SWIFT kódja: GIBAHUHB

HUF: belföldről: 11600006-00000000-77732855
(külföldről: IBAN: HU95 116000060000000077732855)
EUR: IBAN: HU96 116000060000000077732934

A Johannita Segítőszolgálat: közhasznú adományokat ide kérjük
OTP Bank, SWIFT kódja: OTPVHUB
HUF: 11705008-20499385
EUR: IBAN: HU39 11763055 40028880 00000000

Befizetéseit és támogatását jó szívvel köszönjük!